CUMARTESİ
22
ŞUBAT
1941

VATAN EVİ
CAĞALOGLU No. 32
TELEFON: 24136
TELGRAF: VATAN İst.
BAŞMUHARRİRİ
AHMET EMİN YALMAN

VATAN

Fiyatı: 5 Kuruş — SİYASÎ SABAH GAZETESİ — Yıl: 1 — Sayı: 183

İaşe Teşkilâtı Müsteşarlığı

Ankara, 21 (Telefonla) — Yeniden teşkil edilen iaşe teşkilâtı müsteşarlığına Niğde valisi Safa Apaydının getirilmesi Ticaret Vekâletince kararlaştırılmıştır. Bu valinin iaşe işlerinde çalışmasına müsaade olunması için Dahiliye Vekâletinden müsaade istenecektir.

Şaşmayan Ölçüler

Bulgaristanla olan anlaşma, hâdiselerin icabına göre serbestçe kararlara varmak prensiplerimizden bir şey eksiltmemiş, bunlara yeni şeyler katmıştır.

Yazan: Ahmet Emin YALMAN

Geçen hafta Ankarada bulunduğum sırada Türkkuşunun Havacılık mektebinde bir kör uçuşu dersinde hazır bulundum. Bir pilot, sise yakalanırsa istikametini nasıl tayin edecek, yolunu nasıl bulacak? Şeytan icadı sanarak âlet ve vasıtalarla işte bu dersin tatbikatı yapılıyordu. İşin esası şuraya varıyordu ki, sise tutulan pilot, hissine tâbi olmamalı, âletlerinin ölçülerine inanmalı ve onlardan şaşmamalı...

Bugün propaganda denilen sis, her gün, her dâdisede görüşlerimizi bulandırmıya çalışıyor. Buna karşı tutacağımız yol, Türk millî siyasetinin değişmiyen ölçülerini gözönünde tutmak ve onlara tam bir güven duymaktır.

Mihver kaynakları, ortalığa şu kanaati yaymıya çalışıyorlar: «Türkiye, Bulgaristanla bir anlaşma yapmakla millî emniyetine ait meseleleri kendi kabuğuna çekilmek ve Balkanlarda olup bitene seyirci kalmak diye karşıladığını ortaya koymuştur.»

Böyle bir tefsire girişenler, ancak kendi kendilerini aldatırlar. Türk milleti, dünya yüzünde olup biten hâdiseleri, telâşsızca, fakat çok yakın bir alâka ile takip etmektedir. Vaziyetin demokrasi için en kötü göründüğü dakikalarda, bizi yolumuzdan şaşırtmak için her çare ve vasıtaya başvuruldu. Azmimiz bir an için bile bükülmedi, gözümüz bir tek saniye yılmadı. Hedefini iptidadan çizmiş, ona giderken varacağı riskleri hesaplamış ve göze almış bir milletin sükûnet ve vekarile kendi yolumuza devam ettik.

O zamandanberi cereyan eden hâdiseler, demokrasi tarafının zaferine bağladığımız itimadı her tarafta teyit etti. Mihverin aşağı doğru sarkması ihtimalini işte iptidadanberi hesaba koyup ona göre tedbir aldığımıza göre, dün duymadığımız tereddüdü, dünyanın bugünkü ümitli manzarası karşısında bugün duymamız ve hâdiselerin icabına göre karar vermek hususundaki serbestimizi kendi elimizle bağlamamız için sebep tasavvur edilemez.

Bulgaristanla olan anlaşmamız, hareket ve mukavemet prensiplerimizden ve hâdiselerin icabına göre serbestçe kararlara varmak noktasındaki azim ve istiklâlimizden hiçbir şey eksiltmemiştir. Bunlara, ancak yeni şeyler katmıştır.

Bu anlaşma, bizim kabuğumuza çekilmek istediğimize ve Balkanda olup bitene seyirci kalacağımıza değil aksine olarak Balkanları tecavüzden korumak için faal bir siyasetimiz olduğuna ve Bulgaristanla iş birliği yaparak tecavüz ihtimallerine karşı yeni bir mânevî sed kurduğumuza delâlet eder. Balkanlarda bu suretle yeni bir tesanüt havası peyda olmasının bizim ve Balkan milletlerinin siyaseti bakımından ve İngiliz menfaatleri cephesinden hiçbir zararı olamaz. Belki de faydaları dokunur. Bir defa harbin Balkanlara yayılmasına belki de mâni olur, sonra gönüllere ferahlık vererek yıldırma teşebbüslerine karşı bir aşı tesiri yapar. Üçüncü bir nokta olarak ta şu var ki, her işte yarına da bir düşünce payı ayırmak lâzımdır. Yakından duyulan bir

(Devamı: Sa. 5, Sü. 4 te) —

T. B. M. Meclisi

16 MARTTA İÇTİMA EDECEK

Ankara, 21 (Telefonla) — Martın 16 sında Büyük Millet Meclisi öğleden sonra içtima edecektir. Öğleden evvel Meclis Parti Grupu toplanarak meclisin tatil olduğu müddet zarfında geçen siyasî hâdiseler hakkında Hariciye Vekilimiz Şükrü Saracoğlu beyanatta bulunacaktır. Bunu müteakip Meclisin âlenî celsesinde Başvekilimiz Refik Saydamın Meclisin toplanması dolayısile bir nutuk söylemesi ihtimal dahilindedir.

Mısıra geldiği bildirilen İngiliz Hariciye Nazırı B. Eden, bundan evvel Harbiye Nazırı sıfatile Mısıra yaptığı seyahatinde kumandanlarla birlikte...

Mühim Hâdiseler Bekleyebiliriz!

İngiltere Hariciye Nazırı

B. Eden

Mısıra Geldi

Avustralya Başvekili

Menzies

Londraya Gitti

Kahire, 21 (A.A.) — Edenle General Dill'in Mısıra muvasalatı münasebetile İngiltere büyük elçiliği namına beyanatta bulunmıya memur edilen bir zat şunları söylemiştir.

Nil ordusunun parlak muzafferiyetinden sonra orta şarkta ve Afrikadaki siyasî ve askerî vaziyeti bir daha ve tamamen gözden geçirmek zamanı şüphesiz gelmiştir. Harp kabinesi kabinenin askerî müşavirini de terfik ederek hariciye nazırını göndermek suretile bu askerî şefler ve diğer makamlar ile istişareler vuku bulacağı şüphesizdir. Harp kabinesi için bu harp sahnesi hakkında azasından biri vasıtasile doğrudan doğruya malûmat almaktaki büyük fayda aşikârdır. Edenin evvelce orta şarkta yaptığı ziyaret ve buradaki meselelerle şahsiyetleri tanıması sebebile bu vazifeye kendisinin tayin edilmiş olması pek tabiidir.

Avustralyanın Arzusu

Londra, 21 (A.A.) — Dün Londraya gelen Avustralya Başvekili Menzies, bugün gazetecilere şu beyanatta bulunmuştur:

Avustralyanın Pasifik denizine ait gayet sarih arzusu bu mıntakada sulhün muhafazasından ibarettir. Bu bizim işimize yaradığı gibi aynı za-

(Devamı Sa. 5, Sü. 4 de) ★

"Sevim Sfend„

Bugün Kardeş İranda Büyük Bir Tarihî Günün Yirminci Yıldönümü

Bu, Bütün Bir Milletin İstiklâl ve İleri Medeniyet Bayrağını Kaldırıp Bu Bayrağı Zafere Ulaştırmak Kudretine Malik Bir Oğlunu Başbuğ Olarak Kabul Ettiği Gün.

Bugün, kardeş ve müttefik İranın bir büyük tarihî günüdür. Bugün bir büyük ve şerefli milletin, hâdiselerden hiç bir makûs tecelli beklememek sırrına ulaştığı bir dönüm noktasıdır ki İran tarihinde «Sevim Sfend» adı ile ve altın harflerle yazılı olarak şerefle dolu bir yer tutar.

Kardeş ve müttefik İranın büyük kurtarıcısı Alâhazreti Hümayûn Şahinşah Majeste RIZA ŞAH PEHLEVİ

Sevim Sfend, yani Sfend adının yedinci günü, yani şubatın 22 inci günü, serdarı sipeh Rıza Han Pehlevinin, Tahranda, mesut neticeler veren bir hükûmet darbesi ile İran mukadderatına el koyduğu gündür. En koyu cehaletin müttefiki olan Kacar hanedanının tenperver ve cahil hükümdarları elinde, şerefli mazisinden bihaber ve en asil çocukları arasında sayılmak hakkına irsen malik olduğu medeniyetten milyonlarca fersah uzaklarda imiş gibi her yeniliğe yabancılaştırılmış olan İran milletinin medenî dünya ortasında vekarla boy

(Devamı: Sa. 5, Sü. 6 da) XX

İstanbul Belediyesi Kooperatifinin Mahlût Yağlarını Bursa Belediyesi Sattırmıyor

Ankaradan Sonra Bursaya Giden Yağlarda İade Edildi

Ankaradan sonra Bursa da İstanbul Belediye Memurin kooperatifinin adını taşıyan yağları sattırmıyor. Bursadan matbaamıza bildirildiğine göre İstanbul Belediyesi Memurin Kooperatifi adına yapılan mahlût yağlardan Bursada tüccardan Lofçalıoğlu Mustafa ve ortakları namına gönderilen elli teneke yağı Bursa Belediyesi muayene ettirmiş ve neticede bu yağların Bursada satılmasını muvafık görmemiştir. Bu yağlar İstanbula iade olunmuştur.

Dün telefonla Bursa Belediyesini aradık ve haberin doğru olup olmadığını sorduk. Bursa Belediye Reis muavini bize:

Dahiliyeci Dr. B. Mehmet Izzet

«Evet, yağların hepsini İstanbula iade ettirdik.» diye haberi teyit etmiştir.

On Beş Bin Liraya Talip Var

Diğer taraftan yağ tüccarlarından Yuvakim Yuvakimopulos bir muharririmizi görerek kendisinin mahlût yağ işinde çok mağdur bırakıldığını anlatmış ve «Eğer Belediye sıhhî formüllerile bu işletme hakkını daha fazla bedelle satmağa talip ise ben şimdiden on beş bin liraya almağa hazırım.» demiştir.

(Devamı: Sa. 5, Sü. 2 de) ★★

Hava Gene Değişti

Bay Matsuoka

" Dünyanın Hiçbir Milletine Hiçbir Tavassut Teklifinde Bulunmadım „ Diyor

Tokyo, 21 (A.A.) — (D. N. B.):

İngiliz kaynaklarına göre Japon hükûmetinin İngiltereye yaptığı barış teklifi hakkında matbuata beyanatta bulunan Hariciye Nazırı Matsuoka demiştir ki:

Japon hükûmetinin Hariciye Nazırı sıfatile dünyanın hiçbir milletine dünya barışının tekrar tesisi için hiçbir zaman bir tavassut teklifinde bulunmadım. Siam'la Hindiçini arasındaki ihtilâfta Japonyanın tavassutuna dair olarak İngiliz hariciye Nazırı Eden tarafından sorulan bazı suallere cevap verdim. İşte bu cevapta dünya barışının tekrar

(Devamı: Sa. 5, Sü. 6 da) ✱✕✱

Bulgar - Yugoslav Deklârasyonu

Budapeşte, 21 (A.A.) — Stefani:

Uj-Nemzed gazetesinin Zagreb muhabirinin bildirdiğine göre, yakında Türk - Bulgar deklârasyonuna müşabih bir Bulgar - Yugoslav deklârasyonu imzalanacaktır.

İngiltere Yunanistana 200 Bin Asker Gönderiyormuş

Ahmakça Masallar

Reuter Muharriri, İngiliz Tefsirini Elde Etmek İçin Uydurulan haberlere böyle diyor

Londra, 21 (A.A.) — Müstakil Fransız ajansı bildiriyor:

Daily Sketch gazetesi Boston radyosundan naklen aldığı bir haberi birinci sayfasının en göze çarpan yerinde neşretmiştir.

Bu habere göre, Mısırda bulunan General Vavel, ordusundan 200 bin kişilik bir kuvvetin Yunanistana gitmek üzere yolda bulunduğu ve nazimek üzere yolda bulunduğu ve nazi ler Yunanistana hücum etmeden evvel İngilizlerin buradan Balkanlar yoluyla Almanlara karşı taarruza geçmeleri ihtimal dahilindedir.

Böyle bir haber tabiî kaydi ihtiyatla telâkki edilmelidir.

Londra salâhiyettar mahfilleri İngilterenin Yunanistana karşı giriş-

(Devamı: Sa. 5, Sü. 7 de) +

Berat Şehrinin Yakında Yunanlılara Geçmesi Muhtemel

Elenler 15 Km. de

Son Harekât Stratejik Bakımdan Tepedelendekinden Daha Muhimdir

Klisura'nın şimal batısında Tepedelen bölgesindeki harekât Yunanlılar lehine inkişaf etmektedir.

Yunanlılar, Berat'a 15 kilometre yaklaşmışlardır. Bu suretle Berat'ın pek yakında Yunanlıların eline geçmesi ihtimali vardır.

Bu harekât, stratejik bakımdan Tepedelen'dekinden daha mühimdir. 11 inci İtalyan ordusunun hattı ricati kesilecektir. Şimaldeki 9 uncu ordu ile irtibatını da kaybedecektir.

Yunanlılar, Berat üzerine yaptıkları harekâtta 300 esir almışlardır.

«Radyo gazetesi»

Hariciye Umumî Kâtibimizin beyanatından:

Yakıcı bir yangın havası arasında esen hafif ve serin bir rüzgâr

Balkan — Yelpaze küçük amma epey ferahlattı!

Halkevleri 9 uncu Yıldönümü

Yarın Kutlanacak Olan Bu Yıldönümünün Ankara ve İstanbuldaki Tören Programı Beşinci Sayfamızdadır.

Paris Cehenneminden Nasıl Kurtuldum?

Yazan : Rebia TEVFİK

Yirmi sene evvel genç bir Türk hanımı Parise gidiyor. Bir Türk diplomatı olan nişanlısı ile buluşacak ve evlenecek.

Parise vardıktan bir, iki sene sonra nişanlısından bir mektup alıyor. Meğer hayatını başka birine bağlamış. Hanım, memleketine dönmekten sıkılıyor. Elinde sermayesi yok, fakat büyük bir azmi, ince bir sanat zevki var. Pariste, sonra Berlinde terzihaneler açıyor, 50, 60 işçi çalıştırıyor. Bu iki şehrin moda hayatında mühim bir rol sahibi oluyor.

Bayan Rebia Tevfik, hayatının meraklı hikâyesini bize üç safhada anlatacak, evvelâ altı ay uğraşarak Paristen nasıl kaçıp kurtulduğunun hikâyesini, sonra Parisin bugünkü halini, daha sonra da kendi hayatının canlı ve meraklı romanını..

BAYAN REBİA TEVFİK

Parisin süs ve moda muhitinde geçen bu canlı roman kadın, erkek bütün okuyucuların merakını uyandıracak bir kıymettedir.

Bu Tefrika 26 Şubat Sayımızda Başlıyor

Aynı Sayıda Başlıyacak

Yeni Yazıların Tafsilâtını Altıncı Sayfamızda

Okuyunuz

Büyük Tarihî Roman

KIZIL Elma

YAZAN: M. SAMİ TEZİŞ

Üçüncü Ahmet Elini Öpmek Üzere Yanına Gelen Mahmudu Alnından Öptü ve Saltanatı Ona Devretti

— 66 —

— Evet saadetlû hünkâr; ne sizin, ne de şehzadelerinizin hayatlarına dokunulmaz, buna Allah ta, kul da razı değildir. Sanmam ki, yeni hünkâr da rıza göstersinler.

Az sonra İspiri zade ile Zülâlî Hasan Efendi, sarayın murahhasları sıfatile Etmeydanına gittiler ve padişahın saltanatı terke razı olduğunu haber verdiler.

İsyan sergerdeleri Üçüncü Ahmedin şartlarını kabul, onun ve şehzadelerinin hayatına dokunulmıyacağını vadetmişlerdi. Gece yarısına doğru şehzade Mahmut kafesten çıkarıldı. Mabeyn kapısı yanında eski ve yeni iki tacidar karşılaştılar. Mahmut amcasına doğru ilerledi ve elini öpmek istedi, Üçüncü Ahmet onu alnından öptü ve saltanatı devir ve ferağ etti.

Bu elim vazifeyi ifa ederken metanetini kaybetmemiye çalışan Üçüncü Ahmet, artık orada vücudünün lüzumsuzluğunu görerek gözleri yaşla dolu sarayın dar koridorlarından sendeliye, sendeliye şehzadeler dairesinin basık ve karanlık odalarına doğru yürüdü.

Üçüncü Ahmet, kendinin düştüğü âkıbetten Mahmudu ve dolayısile hanedanı korumak endişesile kafeste şu manzumeyi hazırlayıp ona göndermişti:

Hayır endiş ey vücudu kerîm,
Kimseye itme kendini teslim,
Hacet eshabına adalet kıl,
Fukara haline riayet kıl.
Kimsenin inkisarını alma,
Benim itdiklerime hem kalma.
Sana Şehzadeler emanettir.
Daima saltanatta var olasın,
Ferü şevketle berkarar olasın,
Eyleye bahtını küşade Huda
Haymei ömrün ola paberca,
Fer bulup demi bahtı mesudun,
Ola meşhur namı Mahmudun.

XVI

İsyan muvaffakiyetle neticelenmiş, Üçüncü Ahmet tahtından indirilmiş, vezirler katledilmiş olmakla beraber, isyancılar henüz neticeden memnun değillerdi. Onlar vurmak, kırmak, yakmak, yıkmak ve öldürmek istiyorlardı. Eğer bu işler devam ederse meydanda biriken yetmiş bin kişinin eline biraz bir şey geçebilecekti. Halbuki isyan sırasında ne dükkânlar, ne de vüzera konakları yağma edilmemişti. Yeni padişahın vereceği üç, beş akçe cülûs bahşişi onların karnını doyurmazdı.

Ayak takımı arasında başlayan mırıltı isyan sergerdelerinin kulağına kadar erişiyordu. Patrona ve arkadaşları onlara meram anlatamıyacaklarını anlamağa başladılar.

Bütün sergerdeler Ortacamide toplandılar, her kafadan bir ses çıkıyor, herkes başka telden çalıyordu.

Bu müşkül zamanda artık İstanbul kadılığını elde etmiş olan Zülâlî imdatlarına yetişti ve:

— Bunca yıldır ibadullahın hakkını yiyip içenlerden hesap sorulmak gerektir. Onlar yıllarca zevk ve safa eylerken halk zâri zâri inleyip yatıyordu. Bu zevk ocakları yakılmalı, beytülmali yağma edenlerin mal ve mülkü müsadere edilmelidir. diye haykırdı.

Zaten herkesin istediği buydu. Gerçi Saraç Mehmet Yeniçeri ağası olmuş, Urlu Sekbanbaşı nasbedilmiş, Deli Mustafa Kapıkethüdalığını elde etmiş, hulâsa isyan elebaşıları rüyalarında görse inanamıyacakları mevki ve mansablara geçmişlerdi ama; yetmiş bin kişiye de bu kabil birer mevki vermek mümkün değildi. İltimar, zeamet, mukataa ve tevliyetlerin taksimine geldi. Bunlar da hemen taliplerine verildi. Fakat ortada daha isteyen, verildikçe isteyen büyük bir kütle vardı.

Kadı Deli İbrahim yetmiş dokuzuncu cemaat odasını mahkeme ittihaz etmiş, taraftarlarını tatmin için bütün gün karakuşî hükümler vermekte devam ediyordu.

Fakat isyancılar yakmak ve yıkmak hırsile yanıp tutuşuyordu. Nihayet bu arzu sergerdeleri saraya müracaata mecbur etti ve:

— Erbabı cemiyet Saadâbad köşkleri yerinde durup devlet ve millet hainleri içinde zevk ve safa eyledikçe dağılmayız diye, ayak direrler. İstanbul kadısından fetvayı şerif alındı, hünkâra arzeyleyin.

Dediler.

Birinci Mahmut bu müracaat karşısında büsbütün şaşaladı. Zaten tahta geçtiği ve gûya devletin idaresini eline aldığı gündenberi hergün isyancıların binbir talebile karşılaşıyor, bunların hepsini is'af mecburiyetinde kalıyordu. Fakat İstanbulu süsleyen yüzlerce kasır ve köşklerin yağma edilip yakılmasına müsaade etmek istemiyordu.

Halbuki beri tarafta cahil sergerdelerin idaresi altında baldırıçıplak, ipten, kazıktan kurtulmuş binlerce insan yakılıp yıkılacak konakların, kasırların ve köşklerin içindeki ipek halıları, gümüş şamdanları, billûr avizeleri ve altın tezyinatı düşünerek bir an evvel bunları ele geçirmek hırsile yanıp tutuşuyordu. Bu yağmada ellerine birer zeamet fermanı tutuşturulmuş olan Veli ile Dursun, işlerin aldığı şekilden telâşlanmağa başladılar ve günlerdenberi Hasan Ağanın evinde oturup derin derin düşünüp duran Hızıra koştular.

Hızır onları dikkatle dinledi ve:

— Biz, atın gemi azıya aldığını ve binicinin atın arzusuna tâbi olduğunu çoktan kestirmiştik. Fakat bir yol ok yaydan çıkmıştı.

Şimdiye kadar işlediklerimizden nedamet getirmiş değiliz ve lâkin şimdiden sonra olacakların içinde bulunmak istemeyiz.

Yoldaşları toplayın, az vakitte Üsküdara geçip yola revan olalım. Bu işlere hududa varıp yurda saldıran düşmanları defetmek için karışmıştık, dedi.

Veli ve Dursun yapacakları işi anlamışlardı. Onlar gittikten sonra Hızır Hasan Ağaya haber yolladı ve haremden gelen ihtiyarla başbaşa vererek uzun uzadıya konuştu.

Fatma Sultanın sarayından döndüğü gündenberi Hızırın vereceği kararı kalbi çarpa çarpa bekleyen Safinaz, babasının Hızır tarafından çağırılmasını, nihayet bu kararın tebliği için sanarak heyecanlanmıştı.

(Arkası Var)

Soruyorlar?

Bir okuyucumuz anlattı ve sordu:

Balıkpazarında bir kahveci gayet doğru ve tam tüccarca bir harekette bulunmuştur. Bu kahveci halis kahve bulunamıyacağını ve satılanların hep karışık olduğunu bildiği için halkımızı aldatmak gibi gayri ahlâki bir harekette bulunmaktan ise dürüstlüğü tercih ederek dükkânına şöyle bir levha asmıştır:

BURADA HALİS ARPA KAHVESİ SATILIR

Ne doğru bir hareket değil mi? Keşki bütün esnaf bu kahveciden ders alsalar da, onun eserine uysalar... Halk ta hiç olmazsa halis veya karışık bir mal mı aldığını bile bile almış olur. Acaba esnaf arasında böylelerinin adedi çoğalacak mı?

ŞEHİR HABERLERİ

Belediye Haberleri:

Belediye Umumî Meclisi Toplandı

Mezbaha, Darülâceze Şehirtiyatrosu, Konservatuar Bütçeleri Tetkik Edildi

Belediye umumî meclisi dün öğleden sonra reis vekili Necip Serdengeçtinin başkanlığında toplanarak belediyeye ait müesseselerin bütçeleri üzerinde müzakerelerine devam etmiştir.

Karaağaç mezbahasının bir milyon 784 bin 892, Darülâcezenin ise umumî varidat yekûnu 224,921 lira olarak kabul edilmiştir.

Şehir tiyatrosu dram ve komedi kısmının her ikisinde önden üç sıra fiyatlarının 50 kuruştan 75 kuruşa çıkarılması dolayısile bu sene varidat yekûnu belediyeden 38500 lira yardım olmak üzere 147986 lira kabul edilmiştir.

Konservatuvarın varidatı belediye bütçesinde 91364 lira yardım yapılmak ve konserler hasılatı ile 104364 lira kabul edilmiştir.

Diğer taraftan Sular idaresinin teşkilât ve vazife, Elektrik ve Tramvay ve Tünel umum müdürlüğü teşkilât ve vazife talimatnamesinin tetkik ve tadili hakkındaki teklifler mülkiye encümenine havale edilmiş, Cihangir, Ayaspaşa ve civarı plânlarının yeniden tetkiki için belediye riyasetine iadesi kabul olunmuştur.

Vali Et Tüccarları İle Görüştü

Kasaplar Bugünkü Şerait Dahilinde Satış Yapamıyacaklarını Bildirdiler

Vali ve Belediye reisi doktor Lûtfi Kırdar dün de et meselesi üzerinde tetkiklerde bulunmuş ve mutavassıt toptancı tüccarları çağırtarak kendilerile konuşmuştur.

Dünkü tetkikler ve görüşmelerde bugünkü narh dahilinde etin satılabileceği kanaati hasıl olmuşsa da, kasaplar evvelce kendilerine bırakılan yüzde on kâr haddinin bugün mutavassıt toptancılar tarafından verilmediğini ve bu şerait dahilinde de satış yapamıyacaklarını bildirmişlerdir.

Yapılan istatistikler neticesinde 939 senesinde karamanın toptan fiyatı 28 kuruş olduğu halde 940 ta 37 kuruşa çıkmıştır. Dağlıç 938 te 30 bu sene 41, kıvırcık 938 te 30 bu sene 41, kuzu 938 de 42 bu sene 51 kuruş olarak kaydedilmiştir. Bu istatistikler yukardada kaydettiğimiz gibi narhtan yüzde yirmi beş fazla olduğunu göstermektedir.

Tramvay Malzemesi Siparişi İçin 200 Bin Liralık Döviz Verildi

Tramvay malzemesi tedariki güçlüğü karşısında umum müdür Mustafa Hulki Erem, Ankarada temaslarına devam etmektedir.

Avrupanın muhtelif firmalarile de malzeme siparişi için muhaberelerde bulunulmaktadır. Hükûmetimiz 200 bin liralık dövizi kabul etmiş ve İstanbula bildirmiştir.

Daimî Encümen kabul edilen 200 bin liralık dövizle malzeme siparişi için çalışmaktadır. Yapılan teklifler de encümende tetkik edilmektedir.

Muhtekirlerin Yeni Bir icadı

Beyaz Kaputları Boyayarak Top Başına 4,5 Lira Kârla Satmışlar

Haber aldığımıza göre piyasada külliyetli miktarda kaput bezi ihtikârı yapılmaktadır. Kaput bezi bilhassa köylünün ihtiyacı için çok lüzumlu olduğundan köylünün daimî surette aldatılması bakımından bu ihtikâr meselesi alâkayı çekmektedir.

Kaput bezi narha tâbidir ve topu 6,70 liradan 9,65 liraya kadar satılmaktadır. Fakat bu bezler beyaz bezlerdir. Narh konurken boyalı kaput bezleri nazarı itibara alınmadığından bir çok açıkgözler bu vaziyetten istifade ederek kaput bezi imal eden fabrikalardan külliyetli miktarda bez satın almakta ve bunları boyatarak top başına 4,5 liradan fazla kâr temin etmektedirler.

Bugünlerde bazı boyahanelerin kaput bezi boyamalarının son haddine vardığı söylenmektedir. Fabrika mamulâtının büyük bir kısmının böyle boyanması üzerine piyasada beyaz kaput bezi kalmayınca müşteri mecbur olarak renkli kaput bezi almaktadır.

Geniş bir kütleyi alâkadar eden bir mevzuda işi kitaba uydurarak bu dereceye kadar ileri götüren açıkgöz muhtekirler millî korunma hükümlerinin en şedit müeyyidelerile cezalandırılacaklardır.

Ayakkabılara Konan Kâr Nisbeti Hiç te Pratik Değildir

Ayakkabılar Yine İstenilen Fiyata Satılabilecek mı?

Dün Fiyat Mürakabe komisyonunun ayakkabı fiyatları hakkında vermiş olduğu kararı yazmış ve bu husustaki fikrimizi bildirmiştik.

Bugün temas ettiğimiz bir çok kimseler Fiyat Mürakabe komisyonunun koymuş olduğu kâr nisbetlerinin pratik olmadığını ve tatbikatında büyük müşküllerle karşılaşılacağını söylemişlerdir.

Fiyat Mürakabe komisyonunun teşekkül etmesindeki maksat yüksek fiyatlar dolayısile zarar gören halkın bu gibi ihtikârlara karşı himayesidir. Bunun için de Mürakabe komisyonu elindeki imkânlardan istifade ederek bu himayeyi temin etmeğe çalışmaktadır.

Dün de yazdığımız gibi ayakkabılar için konan kâr nisbeti bizim vitrinlerde yine yirmi beş liralık etiketler görmemize mâni olamıyacaktır. Çünkü:

Maliyeti on dört lira olan bir çift hususî ısmarlama ayakkabı yirmi beş liradır. Ama denilecek ki: Vitrindeki ayakkabı hazır ayakkabıdır. Binaenaleyh onun ancak tarifeye göre yüzde elli kâr nisbeti hesap edilerek 21 liraya satılması lâzımdır. Yirmi beş liralık etiket koyamaz.

Peki ya o ayakkabıcı vitrindeki nümunenin hususî ısmarlama ayakkabı nümunesi olduğunu iddia ederse!!...

Bundan başka ayakkabıların maliyet fiyatları ne şekilde kontrol edilebilecektir?

Bunu tesbit etmek için formül bulmanın imkânsız olduğu bizzat salâhiyettar şahıslar tarafından söylenmektedir.

Bütün bunlar nazarı itibara alınırsa ayakkabı fiyatlarında ihtikârın önüne geçilemiyeceği muhakkaktır.

Komisyon her nekadar erkek ayakkabılarında azamî maliyet fiyatının 14 lira olduğunu tesbit etmişse de acaba on lira maliyet fiyatı olan bir ayakkabıdan maliyet fiyatı 14 liradır diye kâr nisbeti alınmaz mı?

Diğer taraftan fantazi kadın ayakkabılarında kâr nisbeti konulmamıştır. Bu şekilde kadın ayakkabıları istenildiği fiyata mı satılacaktır?

İşte yukarıda yazdığımız sebeplerden Fiyat Mürakabe komisyonunun koymuş olduğu kâr nisbetleri pratik değildir ve Tatbikat sahasında müşteriyi aldatılmaktan kurtaramıyacaktır.

Bu yüzden Mürakabe komisyonunun ayakkabı fiyatları hakkında daha pratik kararlar ittihaz etmesi şayanı temennidir.

Halk İçin Çorap Ve Fanilâ

Tip ve Fiyatlar Tesbit Edildi

Yapılan etüt neticesinde halk için hazırlanmakta olan çorap ve fanilâ tipleri imal edilmiş ve fiyatları tesbit edilmiştir.

Bu hususta bir rapor hazırlanmaktadır. Rapor, nümunelerle beraber vekâlete gönderilecektir. Vekâlet fiyat ve nümuneleri muvafık gördüğü takdirde bu tiplerde mal imaline lâzım olacak mevaddı iptidaiyeyi temin için iplik fabrikalarile diğer fabrikalara siparişler verecektir. Bundan başka bu gibi eşyanın ihtiyacı karşılıyabilecek miktarda imali için de lâzım gelen tedbirler alınacaktır.

Etüt neticesinde erkek çorapları, düz ve fantezi olarak ayrılmıştır. Perakende olarak düz çoraplar otuz, fantezi çoraplar 35 kuruşa satılacaktır. Lâstik çocuk çorapları 22,5 kuruştan 47,5 kuruşa kadar boy boydur. En büyüğünü kadınlar da giyebilir. Tek kat kadın çorabı 40 kuruşa satılacaktır.

Fanilâlar yazlık ve kışlık diye iki neve ayrılmıştır. Yazlık spor fanilâlar 50 kuruş, yarım kollu 65 kuruş, kışlık birinci tip 120 kuruş, ikinci tip 130 kuruşa perakende olarak satılacaktır. Bu fanilâlar kadın fanilâsı olduğu takdirde beş kuruş fazlaya satılacaklardır.

Piyasa Haberleri:

Gümrüklerdeki Kahveler Çıkarılacak

Brezilyadan Nisan İçinde 73,450 Çuval Kahve Geliyor

Son günlerde memleket dahilinde kahve buhranı hüküm sürmektedir. Kahve vaziyeti bu şekilde devam ederken gümrükteki kahvelerin neden çıkarılmadığı sorulmaktadır.

Öğrendiğimize göre, gümrükteki 2350 çuval kahvenin 950 çuvalı İstanbul birliğine alttir. Fakat bu kahvelerin fiyatları yüksek olduğundan gümrükten çıkarılamamıştır. Geriye kalan 1400 çuval için transit olduğu söylenmektedir. Bu kahvelerin memleketimizde kalıp kalmıyacağı henüz belli değildir. İstanbul Kahve ve Çay İthalâtçıları birliği gümrükteki 950 çuval kahvenin gümrükten çıkarılması için Ticaret Vekâletinden müsaade istemiştir. Bu kahvelerin bir hafta içerisinde piyasaya çıkarılması mümkün olacaktır. Bu kahvenin maliyet fiyatı yüksek olduğu halde perakende satış fiyatı şimdiki satış fiyatının ayni olacaktır. Bu kahvenin satışlarında mutavassıt ve perakendeciler çok az bir kâr alacaklardır.

Diğer taraftan öğrendiğimize göre memleketin bir senelik kahve ihtiyacı Brezilyaya sipariş edilmiştir. Bu **kahveler nisan nihayetine kadar memleketimize** gelmiş olacaktır.

Gelecek olan kahvelerin 26650 çuvalı İstanbul Birliği adına, 16800 çuvalı İzmir birliği emrine ve 30 bin çuvalı da Brezilya şirketi emrine olmak üzere kahveler yakında Rio dö Janeiro'dan yola çıkarılacaktır.

Bu suretle kahve tiryakileri yine ağız tadile kahve içmek imkânını bulmuş olacaklardır.

On İki Bin Metre İtfaiye Hortumu Alınıyor

İstanbul belediyesinin Amerikadan 12 bin metrelik hortum siparişi üzerindeki teşebbüsleri müsbet bir netice vermiştir. Hükûmet te akreditifi kabul etmiş ve bankaya da bildirmiştir. Bu suretle itfaiyenin hortum ihtiyacı temin edilmiş olmaktadır.

Tek Tipten Sonra Ekmek

30 Para Ucuzlıyacak

Tek tip ekmek için kararname Ankarada neşredilmişse de şehrimize henüz tebliğ edilmemiştir. Şehrimizde bulunan Toprak mahsulleri ofisi umum müdür muavini Bay Hâmit, dün ofisin İstanbul şubesinde tek ekmek tipi etrafında mesaisine devam etmiştir. Bu arada bazı değirmenciler çağırılmış ve kendilerine talimat verilmiştir.

Yapılan hesaplara göre, ekmek gıda hassasından hiçbir şey kaybetmiyecek ve 20 - 30 para kadar da ucuza mal olacaktır.

Tek tip ekmekten hükûmetin maksadı ucuzluğu teminle beraber buğday istihlâkini azaltmaktır.

Yeni tiple bunlar tamamen temin edilmiş olacaktır.

ÜZÜNTÜ

Yazan: Dafne du Maurier — 32 — Çeviren: Rezzan A. E. Yalman

— Maksim, bu söylediklerinizi duysa çok üzülürdü.

— Aman Frank, sakın ona bir şey söylemeyiniz.

— Buna emin olabilirsiniz. Her ne kadar Maksim iyi ve sıhhatli görünüyorsa da son zamanlarda çok ıstırap çekmiş ve üzülmüştür. Eski şeyleri hatırlamaması, unutması lâzım. Siz gençsiniz, şensiniz, sonra akıllı bir kadınsınız. Maksime maziyi ve mazide çektiklerini unutturabilirsiniz.

Unutması lâzımdır, hepimizin unutmamız lâzımdır. Bu vazife size düşüyor. Bizi yeniden maziyi düşünmeğe sevketmeyiniz.

— Size söz veriyorum, Frank, bir daha bunlardan hiç bahsetmiyeceğim. Fakat sizinle dost olmak ve her şeye rağmen dost kalmak istiyorum.

— Teşekkür ederim, dostluğuma emin olabilirsiniz.

Biraz daha yürüdük etraftan sünbül kokuları geliyordu. Bahçe çiçek dolu idi. Fakat her güzel şey gibi bunlar da bir aya kadar solacak bahçıvan dökülen yaprakları süpürecek, bütün bu tazelikten ve güzellikten eser kalmıyacaktı.

Artık eve yaklaşıyorduk:

— Frank, dedim bu bahsi kapamadan evvel bir sual daha soracağım?

Şüpheli gözlerle bana bakarak:

— Cevap veremiyeceğim bir şey sormayınız, dedi.

— Hayır, öyle sual değil. Umumî bir mevzua dair...

— Emredersiniz.

Evin önüne gelmiştik. Manderley bütün haşmet ve azametile karşımızda idi. Güneş camlara aksetmiş. Elmas gibi etrafı parlatmıştı. Yan gözle Frank'a baktım. Heyecanlı idi. Ne soracağımı tahmin edemiyordu. Sakin ve kayıtsız bir sesle sordum:

— Rebeka çok mu güzeldi?

Frank hemen cevap vermedi. Dalgın dalgın önüne baktı. Sonra içten gelen bir sesle:

— Evet, dedi. Zannedersem onun kadar güzel kadın yoktur.

Yavaş yavaş mermer merdivenlerden çıktık, eve girdik. Çayı istemek için zili çaldım. Aramızda başka bir söz geçmedi.

XI

Misis Danvers'i çokluk görmüyordum. Her sabah küçük salona telefon edip yemek listesini okuyordu. Münasebetlerimiz bundan ibaretti. Bana bir oda hizmetçisi bulmuştu. Sakin, terbiyeli ve güler yüzlü bir kızdı. İsmi de Klaris idi. Çok fazla kibar yerlerde hizmet etmemiş olduğu için züppe de değildi. Zannedersem bütün şatonun hizmetçileri içinde benden korkan ve çekinen yalnız Klaris idi. Onun gözünde ben şato sahibinin karısı Misis dö Vinter idim. Ötekiler bana yabancı muamelesi ediyordu. Hizmetçi yamağı Alis'in bile çamaşırlarımın kumaşını ve çoraplarımı istihfaflı bir gözle süzdüğünü farkediyordum.

Ben çamaşıra filân çok ehemmiyet vermezdim. Süse, dantelâya merakım yoktu. Sadece temizliğe bakardım. Yeni gelinlerin düzinelerce çamaşırı olduğunu mecmualarda ve gazetelerde görürdüm. Benim pek böyle şeylere malik olmak aklımdan bile geçmezdi. Fakat Alis'in çamaşırlarını tetkik ederken takındığı tavrı gördükten sonra hemen Londradaki büyük çamaşır mağazalarından birine yazdım. Nümune göstermelerini istedim. Fakat Alis hizmetten çekilip yerine sade ve mütevazi Klaris gelince ben de yeni çamaşır ısmarlamaktan vaz geçtim.

Misis Danvers'in bana karşı olan haşin tavrını şu suretle izah etmişlerdi:

— Rebekayı çok severdi...

Bu sözler evvelâ beni hayrete düşürmüştü. Fakat düşündükçe ona hak veriyorum. Sevdiği bir insanın yerine gelmiştim. Onun her şeyini gaspetmiştim. Taşıdığım ismi bile duydukça elbette müteessir oluyordu. Kim bilir bana: «Misis dö Vinter» diye hitap etmek ona ne kadar güç geliyordu.

Bütün bu eşyalar arasında ötekini görmiye alışkındı. Her şeyin mutlak bir sahibesi bir zamanlar o idi. Ben Rebekayı tanımıyordum. Fakat her halde herkesin söylediğine inanmak lâzımdı. Yürüyüşü, sesi, gözlerinin rengi, tebessümü ve güzel ahlâkile kendine herkesi hayran bırakmıştı.

Hayalimde Rebekayı o kadar canlandırmıştım ki, âdeta onu tanıyor gibi idim.

Frank bana maziyi unutmamı ve unutturmamı tenbih etmişti. Fakat bu ne kadar güçtü! Her türlü teferruat bana bu ölmüş kadını hatırlatıyordu. Havada âdeta onun kokusu vardı. Onun yerinde oturmak, onun eşyalarını kullanmak bana ağır geliyordu. Köpekler bile hâlâ alışamamışlardı, onlar bile hâlâ onu arıyorlardı.

Bütün bu ehemmiyetsiz, fakat benim için üzüntülü şeyleri yalnız ben hissediyordum. Hayatım daimî bir üzüntü içinde geçiyordu. Çaresiz bir üzüntü... Rebekayı düşünmek istemiyordum. Maksim ile mesut olmak,

(Arkası Var)

GÜNDEN GÜNE

İzin Alan Muallimler

Maarif müdürlüğü tarafından hazırlanan bir istatistiğe göre, izin alan muallimlerin yüzde 97 si kadınmış! Erkek olacak değil ya... Erkek izin alıp ta ne yapsın? Dönüp dolaşıp kürkçü dükkânına, eve gidecek değil mi? Eve gidince de vaziyet malûm. Bulaşık, yemek, ortalık süpürme, hanımın fendiye yardım, çocuklara bakma ve saire ve saire.....

Bütün bu işlerden kurtulmak için yapılacak yegâne çare meslektepten dışarı çıkmamak....

Kadın muallimlerin izin almalarını çok görmek doğrusu cinsiyetilmenliğe yakışmıyor.

Onlar izin almakta haklıdırlar. Ve bu haklarını meşru olarak kullanıyorlar. Düşünün bir kere, bayana manto lâzım, Beyoğlundaki Karlımandan tutun Mahmutpaşaya kadar İstanbul kazan kadınmefendi kepçe, aranılacak; beğenilecek ve sonra o terziden bu terziye, prova üstüne prova dolaşılacak....

Ayakkabı almak lâzım. Fiyat Mürakabe bürosunun şu kara listesinde olarak ilân ettiği meşhur mutantan lüks mağazaların dolaşılması icap ediyor.

Beğenilmedi. Değiştirilecek.

Bir numara büyük, bir numara küçük....

Podösüet, glâse....

Ya haftanın filimleri...

Gece gidilse olmaz.

Sabahleyin de sekizde kalkılmıyor...

Cumartesi, pazar.

Çok kalabalık.....

Ne yapmak lâzım?.....

— İzin....

Mubarek can kurtaran sabır gibi, yapışan kurtuluyor....

Berber Mektebi

Berberler cemiyetinin son toplantısında mektep açmadan vazgeçilmiş...

Doğrusu yerinde bir fikir. Ortalıkta o kadar çok berber var ki, insan ne yapacağını şaşırıyor. Aşağı, yukarı, dikine demeyip temadiyen traş ediyorlar.... Tass ajansı şunu demiş, D. N. B. ağzını zip etmiş, D. N. B. ağzını açmamış....

Be birader sabahları yatak fırlayıp traş olmaya üşenen bu adam bütün bunlara nasıl katlanır....

Düşünün bir kere bu kadar berber akşama kadar traşını dikten sonra o, yaldızlı diplomayı meslek ve kabiliyetinin timsali gibi dükkânına asan berberin önüne oturup traş olmanın azabını çeken zavallıların hallini....

Zabıta Haberleri:

Beş Beyaz Zehir Kaçakçısı Daha Yakalandı

Beyoğlunda Büyükbayram kağında 13 numarada oturan ile karısı Rahime ve kardeşi dullahın eroin kaçakçılığı yaptıklarını haber alan zabıta memurları dün ani olarak bunların evdukları evde arama yapmışlardır. Yapılan arama neticesinde bir miktar eroin bulunmuştur. Bunlar verdikleri ifadelerinde eroin satmadıklarını, fakat senelerden beri eroin kullandıklarını söylemişlerdir.

Bunlardan başka Salâhattin, Nabi ve Fikri isminde üç satıcı da Sultanahmette eroin satarken suç üstünde yakalanmışlardır. Eroinciler Adliyeye verilmişlerdir.

★ Beyoğlunda Küçükzıbalı kağında 2 numaralı Kâniye umumî evinde yapılan arama neticesinde vesikasız kadınlar bulunduğundan ev kapatılmış, Kâniye ve evde bulunan kadınlar mahkemeye verilmişlerdir.

★ Yüksekkaldırımda oturan Lonsali isminde genç bir kız Heybeliada vapurile Kadıköyüne gitmekte iken Haydarpaşa açıklarında ayağı kayarak denize düşmüş, boğulmak üzere iken kurtarılmıştır.

TAKVİM

21 ŞUBAT 1941 CUMARTESİ

AY: 2 - GÜN: 53 - Kasım: 14
RUMİ: 1356 — ŞUBAT: 9
HİCRİ: 1360 — Muharrem: 21

VAKİT	ZEVALİ	EZAN
GÜNEŞ:	7,46	12,[illegible]
ÖGLE:	13,28	7,[illegible]
İKİNDİ:	16,28	9,[illegible]
AKŞAM:	18,51	12,[illegible]
YATSI:	20,21	1,[illegible]
İMSAK:	5,07	11,[illegible]

Garbi Anadoludan Reportajlar

Aydın'ın Meşhur Sıtması

Hastahane Başhekimi Diyor ki: *"Burada Sıtmaya Tutulmıyan Bir Ben Varım!"*

Yazan: **Neriman Hikmet**

Vaktile burahlar bir darbımesel halinde derlermiş ki: «Aydında yaz olunca kuşlarımız bile sıtmaya tutulur..» Menderes nehri ayaklarının vücude getirdiği bataklıklar Aydın vilâyeti halkını sıtmadan kırar, geçirirmiş. Bunların bir kısmı zamanla kurutuluyor ve bu suretle de bu sıtma afetinin böylelikle önü alınmış oluyor.

Asırlarca cahil üfürükçülerin elinde kalmış olan Anadolu halkı, şehirlisi, köylüsü hep bir arada doktor, hastane ve ilâca karşı - inatla, taassupla - ayak dirediler. Öldüler, çürüdüler, fakat yine yeni tıbba karşı olan sonsuz kayıtsızlıklarını muhafaza ettiler.

Ama artık vaziyet böyle değildir.

Köylü hastasını bir hastaneye yatırabilmek için can atıyor, sıtmasına kinin, göz hastalığına merhem arıyor. Bugün çocuklarına doktorluk tahsil ettiren köylüler, sayılamıyacak kadar çoktur.

Bu büyük işi kim yaptı? Ben hemen cevap verebilirim: Memleket hastaneleri.....

Aydın vilâyetine geldiğim gün ilk iş olarak 115 yataklı, tam teşkilâtlı Memleket hastanesine gittim. Bu benim için en mühim bir ziyaret ve vazife idi. Başhekim Necip Aydın on üç senedenberi Aydın vilâyetinin yarasını sarmış, ona daima müşfik bir baba olmağa gayret etmiş, kıymetli doktorlarımızdandır. Kendisini muhitine sevdirmiş, saydırmış.

Bana güler bir yüzle:

— Bu memleketin sıtmasını bir türlü bitiremedik, dedi. Gelen hastaların hastalık istatistiğine göre bize en fazla sıtma ve mevsime göre zatürrie çok geliyor.

Elini masanın tahta kenarına vurarak:

— Şeytanın kulağına kurşun!... On üç senedenberi buradayım, size bir eksiksiz söyliyebilirim: Aydına gelip te sıtmaya yakalanmayan benden başka kimse yoktur..

— Peki, diye sordum, siz kendinizi nasıl korudunuz?

— Bunu ben de bilmiyorum, beni herhalde Allah korudu, veya benim kanımda bu mikropları öldüren bir hassa var!...

Aydın vilâyetinde sıtma var diyorum. Bu böyle olmakla beraber eskisine nisbetle kıyas kabul edilemiyecek derecede azalmıştır. Bu da olmamalı, ama ne yapalım ki tabiate hâkim olamıyoruz. Nehirler taşıp ortalığı allak bullak edince civar köyler bataklıklardan geçilemez. Küçük çocukların karınları dalaktan şişiyor, daha ufacık yaştan küçük, çelimsiz kalıyorlar. Büyüklerin yüzleri kansızlıktan korkunç bir hale geliyor, bir çok loğösa kadınlar eyvelce sıtma çektiklerinden kansız kaldıkları için hastaneye geç geliyorlar ve onları ne yazık ki kurtaramıyoruz.

Zatürrieden de oldukça fazla hastamız oluyor. Tabii bunlar da fakir ve zayıf halk mevsim değişmelerine tahammül edemiyor.

— Başka hastalıklar?

— Onlar yok. Hastalıklar normaldir. Bir de tabii göz hastalığı. Bizde umumiyetle köylünün hastalıklarından biridir.

— Hastane ile köylü arasındaki münasebet derecesi ne şekildedir?

— Mükemmeldir. Bunu kolayca elde ettik, sanmayınız. Bu senelerin meydana getirdiği bir vaziyet... Evvelleri hastanenin semtine uğramazlardı. Yavaş yavaş ölüm derecesindeki hastalarını getirmeğe başladılar. İşte bizim en mühim ve çetin mücadelemiz bu oldu. Düşünün bunların içinden insanları kurtarmağa çalışacak ve bizi tanımayan bu halka kendimizi tanıtacak ve ısındıracaktık. Bir nevi imtihandı bu... Fakat sonunda muvaffak olduk. Hastası iyi olan, hastalığı tedavi edilen köyüne, kasabasına, mahallesine, evine gidiyor ve bizi etrafa böylece ilân ediyordu. Biz propagandamızı bu şekilde yaptık.

Şimdi bu koca hastane vilâyete dar geliyor. Kliniklerimiz fazla derecede faal bir hal aldı. Bu hiç bir zaman arzuya lâyık değildir. Yalnız halkı hastaneye çekmek cihetinden bize memnuniyet veriyor.

— Hastaneye hasta gelen hastaların ölüm nisbeti nekadardır?

— Yüzde 8 - 9 nisbetindedir. Fakat bu nisbet yine söyliyeyim ki bu çok mühimdir. Hastanemize ölüm derecesinde gelip te kurtaramadıklarımız üzerindendir. İftihara lâyık olan nokta şudur ki Aydınlılar hastanelerine ve doktorlarına çok ehemmiyet ve kıymet veriyorlar. Şehirde müstakil çalışan ve kazanan bir kaç sayılı doktor bulunuyor. Hepsi de değerli ve mütehassıstırlar.

— Fakat siz yalnız köylüyü buraya celbetmekte gayret sarfetmişsiniz ve bunda da muvaffak olmuşsunuz. Acaba seyyar sıhhiye teşkilâtı vücude getirerek doktorun köylere sokulması fikrini tatbikte çok müşkülât var mı?

Başhekim Necip Aydın bir müddet durdu ve elindeki sigarasını masasındaki tablaya bastırarak:

— Bu söylediğiniz şeyi, dedi, tatbik etmeğe çalıştılar, netice elde edilemedi. Belki de teşkilât iyi hazırlanmamıştı.

Mümbit, güzel, şirin Aydın vilâyeti de bir gün nasıl olsa bataklıklarından kurtulacak. Cellât gölünün bataklığı nasıl kurutuldu ise... Şimdi Cellâdın bataklıklarında yeşil yeşil pancar tarlaları var. İstasyonun adı değişmiş: Sıhhat istasyonu olmuş.

Elbet Menderesin kollarına da çekidüzen verildiği günü en kısa bir zamanda göreceğiz...

Neriman Hikmet

Samatya Venüsü Güzel Katinayı Öldüren Doktor Tevkif Edildi

Müddeiumumilik epeydenberi iki kürtaj tahkikatile meşgul oluyordu. Adliye Vekili Fethi Okyar da geçenlerde gazetelere verdiği beyanatta İstanbul müddeiumumiliğinin tahkikatla meşgul olduğunu söylemişti. Anjel isminde bir kıza kürtaj yaptığı iddia edilen doktor Ali Saip hakkındaki ilk tahkikat bitmiş ve müddeiumumilik tevkif kararı almıştı. Bu tahkikata şimdilik gayri mevkuf olarak devam ediliyor.

Dün de Samatya Venüsü şöhretini taşıyan ve bir kürtaj neticesinde ölen Matmazel Katinaya kürtaj yapanlar hakkındaki tahkikat bitirilmiş ve suçlular yedinci sorgu hâkimliğine verilmişlerdir. Bunlardan Doktor Yordan Hüdaverdi derhal tevkif edilmiş ve dün geç vakit tevkifhaneye gönderilmiştir. Doktor, tevkifhaneye giderken gözlerine siyah gözlük takmıştı.

Müddeiumumilik, on gün sonra mezardan çıkartılan Katinanın cesedini morga göndermiş ve iptidai bir rapor alır almaz derhal tahkikata başlamış, kızın öldüğü Şifa yurdunun hastalık fişlerini tetkik etmiş, hastahane sahibile beraber diğer iki doktorun da ifadelerine müracaat etmişti.

Morg, rahmin ve barsakların müdahale neticesinde delindiğini gördüğü gibi nesiclerde de çocuk alındığını gösteren âraz tesbit etmiştir.

Yakında mevkuf ve gayri mevkuf suçlular mahkemeye verileceklerdir.

★ Bakırköy akıl hastahanesi lâboratuvar şefi doktor Neşet Muhsini ölümle tehdit ettiği için yakalanan Muhsin Duman, dün ikinci ceza mahkemesine verildi. Duruşması yapıldı. Müddeiumumi kendisine ceza verilmesini istedi. Mahkeme Taşköprüden suçlunun yaşının sorulması ve gelmiyen şahidin ihzarla getirtilmesine ve kendisinin derhal serbest bırakılmasına karar verdi.

Almanya ile Sovyetler Birliği ar asında akdedilen ademitecavüz paktı imzalanırken

SİYASET TARİHİ

Tarihte Slav ve Cermen Rekabeti

Yazan: **Cemal BARDAKCI**
Eski Konya Valisi

Sovyetlerin, bir buçuk senedenberi Avrupanın garbında bilhassa şarkında cereyan etmekte olan hâdiseler karşısında ısrarla muhafaza etmekte olduğu sükût, Rusya tarihinin akışile hayrete değer bir tezat teşkil etmektedir.

On sekizinci ve on dokuzuncu asırlar, Çarların Osmanlı İmparatorluğu aleyhine açtıkları ardı arası kesilmiyen harplerle doludur. Bu harplerle ulaşılmak istenilen gayelerden biri de Cermenlerin, şarki ve cenubu şarki Avrupaya istilâlarını önleyecek kuvvetli sedler vücude getirmek suretile bu mıntakadaki Slav kavimleri himaye ve muhafaza eylemekten ibaretti. Çar Birinci Nikola, 1853 senesi ikincikânununda, İngilterenin Petersburg sefiri (Hamilton Seymour) a, ilk defa olarak (Hasta Adam) tabirile tavsif eylediği Osmanlı İmparatorluğunun taksimi teklifinde bulunmuştu. Nikola, günün birinde bu Hasta Adam ölünce meydanı boş bulacak olan Avusturyanın Balkanlara inmesinden korkuyor, bu tehlikeye mâni olmak için hastanın sağlığında mirasını taksim eylemeği muvafık buluyordu.

1885 te Bulgar prensliğinin şarkî Rumeli vilâyetimizi ilhak eylemesi üzerine Avusturya, Sırbistanın dahilî işlerine karışmağa ve bu küçük milleti iktısadî esareti altına almağa teşebbüs etti. Bu teşebbüs, Rusya ile Avusturya arasında o kadar şiddetli bir buhran doğurmuştu ki bu yüzden bir harp çıkması beklenmişti. Bismark araya girerek işi tatlıya bağladı.

1908 de Avusturyanın Bosna Herseki kendi mülküne katması, iki devlet münasebetlerini yine gerginleştirmişti. Almanyanın Avusturyayı tutması ve Çar hükûmetine şiddetli bir ihtarda bulunması üzerine Rusya olup biteni kabule mecbur oldu. Fakat bu siyasî hezimetinin acısını çıkarmak fikrile Balkan ittifakını kurdu. Müttefikleri Türkiye üzerine saldırdı. Balkan devletleri bu muharebeden büyümüş ve kuvvetlenmiş olarak çıktılar. Bu sefer de Avusturya partiyi kaybetmişti.

1913 yılı sonbaharında İstanbula (Leyman Fon Sanders) kumandasında bir Alman askerî ıslahat heyetinin gelmesi, Slav - Cermen rekabetini yeniden alevlendirdi. O zaman Rusya Hariciye Nazırı bulunan (Sazonof), (Meş'um seneler - Les années fatales) adlı hatıralarında, bu hâdise hakkında şu satırları yazıyor: «Hamburg - Bağdat adı verilen muazzam plânın gerçekleştirilebilmesi için Almanyanın İstanbula el koyması icap ediyordu. Çünkü bu şehir, şimal denizini Iraka ve Basra körfezine bağlayacak olan demiryolunun doğuracağı geniş ölçüde ticarî işlerin tevzi merkezi olmağa namzet bulunuyordu. Bu sebeple Alman hükûmeti bütün dikkatini İstanbul üzerine çevirmişti.

Diğer bir devletin tehlikeli olabilecek rekabeti başgöstermeden orada yerleşmeği zarurî görüyordu. İktidar mevkiinde (Talât - Enver) kabinesinin bulunmasını da bu maksadının husulüne müsait bir fırsat sanıyordu. (Leyman), yalnız Türk ordusunu tensik ve ıslaha değil, ayni zamanda Osmanlı İmparatorluğu üzerinde kurulacak Alman hâkimiyeti binasının da temellerini atmağa memur edilmişti. Halbuki biz bu hale asla muvafakat edemezdik.»

İngiltere ve Fransanın tavassutlarile bu mesele de pamuk ipliğine bağlandı. Fakat biraz sonra Avusturya Veliahdi Ferdinand Saraybosnada katledilince köprü yıkıldı, ipler kırıldı. Avusturya bu cinayeti bahane ederek Sırbistan üzerine çullandı. Rusya, bu Slav devleti kurtarmak için seferberlik yaptı. Ve Cihan Harbi dediğimiz büyük yangın başladı. Rusya, bu harbin başlangıcında, Dalmaçya ve Arnavutluk sahillerini ele geçirmek ve Balkanlara nüfuz etmek istemesinden korkarak İtalyanın İtilâf devletleri ittifakına alınmasına bile razı olmamıştı.

Rusyanın İstanbul sefiri (Giers) in Hariciye Nazırı Sazonof'a yazdığı 27 temmuz 1914 tarihli mektubundaki şu satırları da birlikte okuyalım: «Eğer biz himaye etmiyecek olursak, Sırbistan kuvvetli komşusu tarafından ezilecek ve Balkanlarda muvazene Almanya lehine bozulmuş olacaktır. Avusturyanın zaferi, Yakın Şarkta bunca fedakârlıklar ve gayretler pahasına kazandığımız nüfuz ve itibarın yıkılmasını, siyasî, iktısadî menfaatlerimizin mahv ve heba olmasını intaç edecektir.»

Yine Rusyanın Karadeniz kuvvetleri Umumî Erkânıharbiye Harekât şubesi müdürü (Mémitz) de 14 ilkkânun 1914 tarihli raporunda, memleketinin Balkanlar üzerindeki tarihî emellerini, vazifelerini şu şekilde huâsa ediyor:

«Rusya, Balkanlardaki siyasi mevkiinin hayatî ehemmiyetini daima sarih ve vâzıh olarak görmüştür. En büyük devlet adamlarımız, Rusyanın, şarkî ve cenubu şarki Avrupada sakin tam veya yarı müstakil Slav kavimlerile diğer bazı milletleri - Rumenlerle Yunanlılar olacak - bir devlet halinde toplayarak aralarında sulhu temin eylemek ve onlara Avrupa kültürü vermekten ibaret olan tarihî vazifesini takdir ve tekrar etmekten geri kalmamışlardır. Bizim ana siyasetimiz, hudutlarımızın dışında kalmış olan Slav milletleri ilhak eylemeği, Slav nehirlerini Rus denizine akıtmağı düşünmekten çok uzaktır. Yalnız bu küçük devletler grupunun kendilerini idare edecek müşterek siyasi bir merkeze, bir rehbere ve hâmiye muhtaç bulunacağı şüphesizdir. İşte bu kılavuz ve müdafi devlet Rusyadır. Onun bu vazifesi münferit devlet adamlarının heves ve arzuları, siyasî mütefekkirlerin rüya ve hulyaları değil, mukadderatın daveti ve tarihimizin akışı icabıdır.»

Avusturyanın Balkanları aralarında taksim teklifini de Rusya şiddetle reddetmişti.

Bu sütunlarda sayıp dökmek kabil olmıyan ve ciltler dolduran bu telâkki ve iddialar meydanda dururken, hususile nazi liderlerinin komünizm aleyhindeki devamlı hücumları henüz unutulmamışken, Almanyanın Çekoslovakların istiklâllerini imha eylemeleri, Romanyayı işgal ederek Balkanları tehdit altına almaları, İtalyanın Yunanistanı istilâya kalkışması karşısında Sovyetler hükûmetinin kayıtsız bir seyirci tavrı takınmasına ne mana vermeli?. Acaba Rusya eski siyasetini terk veya tadil mi etti? Buna ihtimal verilemez. Çünkü fertler gibi milletlerin de asırların mirası ve coğrafi durumlarının muktezası olan siyasî an'ane ve akidelerinden, istihsali uğrunda hesapsız fedakârlıklar ihtiyar eyledikleri maksat ve hedeflerinden birden ayrılıp uzaklaşmaları mümkün değildir. Şu halde?.

Geçen şubat ayı sonlarında intişar eden yazılarımızda, İtalya, Almanya ve Rusya devletlerinin son altmış senelik Yakın şark siyasetlerini izaha çalışırken, Almanya ile Sovyetler arasında imzalanan anlaşmanın sebepleri hakkında şu mülâhazada bulunmuştu: «Sovyetler hükûmeti Ribbentrop'un Moskovaya götürdüğü itilâfnameyi tereddütsüz imza etti. Çünkü bu anlaşma sayesinde bir kere zahmetsizce pek çok maddî menfaatler elde edecekti. Sonra bu anlaşma, dünkü azılı düşmanı nasyonal sosyalizmin hırsını, gururunu, cesaretini arttıracak, Almanya, yedikçe iştihası artan bir obur adam gibi muhakkak istilâ siyasetine devam eyliyecekti. Ve onun durup dinlenmeden etrafındaki küçük milletleri yutması, ölçüsüz bir surette büyümesi, kuvvetlenmesi de İngilterenin sabrını tüketecek, İngiliz arslanının nihayet ayağa kalkmasına sebep olacaktı. Zira Avrupa üzerinde herahngi bir devletin hegemonya tesis eylemesine mâni olmak İngilterenin an'anevi siyaseti icabından bulunuyordu.

Vuku bulacak mücadelede Almanyanın başı binbir belâya girecek, Rusya da onun tehditlerinden, tecavüzlerinden kat'i olarak kurtulmuş olacaktı.»

Bu tarihten iki buçuk ay sonra maruf Fransız muharrirlerinden Madam Tabouis'in (Marianne) gazetesinde çıkan yazısile haber verdiği bir konuşma bizim bu kanaatimizi teyit ediyordu: Cenova'da Akvam Cemiyetinin toplantılar yaptığı günlerden birinde bir diplomat, Sovyetler mümessilinden, Moskova ile Berlin arasındaki münasebetlerin mahiyeti hakkında malûmat istemiş. Rus diplomatı düşünmeden şu cevabı vermiş:

«Avrupada korktuğumuz tek devlet Almanyadır. Bize karşı nüfuz ve istilâ emelleri besliyebilecek yalnız odur. Bu yüzden, Berlinle münasebetlerimiz ne olursa olsun, bütün dünyanın kendisine karşı harp açmasına sebep olacağına kani olduğumuz gün Üçüncü (Rayih) ile ittifak etmekten çekinmiyeceğiz.»

Bu konuşma esnasında hazır bulunanlar Sovyetler mümessilinin cevabını alay telâkki etmişler ve gülmüşler.

Fakat hâdiseler Rus diplomatının sözlerinin bir hakikati ifade eylediğini ortaya koydu.

Bu sözler de delâlet ediyor ki Rusya, menfaatleri ihlâl edilse dahi sonuna kadar bitaraflığını muhafaza edecektir. Çünkü bu (ihlâl) in daimî olamıyacağına, mütecavizin ergeç takati kesilerek yere serileceğine ve işte o zaman çiğnenmiş menfaatlerini kurtaracağına ve Alman kâbusunun da başının üstünden kalkmış olacağına kanidir.

Siyasi İcmal

Japonyanın Sulh Tavassutu

Uzak Şarkta Japonyanın bir sulh teşebbüsüne yol açmak için suları bulandırdığı bugün daha iyi anlaşılıyor. Vakıâ, ilk zamanlar Japonya Fransız Hindiçinisi üzerinde taleplerde bulunmuş, hâkimiyetini Uzak Şarkın bu köşelerine kadar uzatmak ihtirasını göstermişti.

Japonya bu talebini, Fransa mağlûp olup Almanya ile mütareke yapar yapmaz ortaya atmıştı. İtalya gibi, mihverin bu ortağı da, «parçalanacak» Fransız imparatorluğundan hissesini kapmak istiyordu. Japonyanın, Hindiçinî üzerindeki bu talebi üzerine, Fransa gayet yumuşak davranmış ve, faşizmin bu yeni saldırışına karşı boynunu bükmüştü. Fransız hükûmetinin o zamanki Hariciye Nazırı M. Baudouin Fransanın Hindiçinî topraklarını tek başına müdafaa edemiyeceğini bildirmişti.

Bununla beraber, Hindiçinide oldukça mühim bir Fransız kuvveti vardır. 20 bin Fransız, 100 bin yerli askerinden ibaret olan bu kuvvetin kumandanı, ilk zamanlar, Japonyaya karşı tek başına müdafaaya hazır olduğunu söylemişti. Fakat şüphesiz ki Hindiçinideki bu kuvvetler Japonyaya karşı o toprakları müdafaa edemezdi.

Japonyanın Hindiçiniyi ele geçirmek istemesi karşısında ilk aksülâmeli gösteren İngiltere olmuştu. Vakıâ Amerikan Birleşik devletleri, Uzak Şarkta herhangi bir statuque değişikliğine razı olmayacağını daha evvel bildirmişti, fakat Japonyanın, Hindiçiniye ültimatom vermesi hâdisesine karşı sesini çıkarmamıştı. İngiltere ise, Akdenizdeki kuvvetlerden bir kısmını derhal Uzak Şark sularına göndermeğe karar vermiş ve hareketę geçmeğe hazır olduğunu bildirmişti.

Japonya bugün, Hindiçiniyi Çine karşı bir üs olarak kullanmak arzusundan vazgeçmiş gibi görünüyor. Asyada bir imparatorluk kurmak ve hâkimiyetini gittikçe daha geniş bir sahaya teşmil etmek hevesinde olan Japonyayı, Hindiçinî üzerindeki emelinden alıkoyan nedir?

Şüphesiz ki, bilhassa Japon gemilerinin Singapur sularına doğru yaklaşması üzerine, İngiltere ile Amerikanın seslerini yükseltmiş olmaları, Singapur'a Avustralya kıtalarının gönderilmesi, Japonyayı hareketinde tereddüde sevkedecek bir amildir. Fakat Japonya, bütün bunlardan daha evvel, Siam - Hindiçini işinde tavassut vazifesini üzerine almıştı. Bu müzakereler devam ederken, gerek bu ihtilâfta, gerek Avrupa harbinde sulh için tavassut edebileceğini ileri sürdü.

Binaenaleyh, Japonyanın, böyle bir umumi cihan sulhuna yol açabilecek bir zemin hazırladığı ve bu niyetle harekete geçtiği kabul edilebilir.

Vahdet GÜLTEKİN

Mektep Talebeleri Bir «Kültür Tayyaresi» Satın Alacaklar

İstanbul ilk ve orta, yüksek mekteplerinin hemen hepsinde havacılık dernekleri kurulmuştur. Türk Hava kurumu, dernek azalarına gösterilen faaliyet ve yapılan yardımlardan dolayı teşekkür etmiş ve bu şekilde yardımda devam edildiği takdirde «Kültür tayyaresi» nin 1941 senesinde satın alınacağını tebşir eylemiştir. Bundan başka paraşüt kulesi de bu sene içinde yapılmış olacaktır.

Karısının Büyücü Olduğunu İddia Eden Doktor Boşanmak İstiyor

Doktor Bay Ş. ile karısı Bayan A nın dün üçüncü hukuk mahkemesinde boşanma davalarına bakılıyordu. Davacı doktor tezini müdafaa ederken bir çanta açarak ortaya bir çok şeyler çıkardı ve anlatmıya başladı:

— Bay hâkim, davamda çok haklıyım. Ben refikama, çocuklarıma ve evime sarfedilmek üzere para veriyorum. Bu bayan aldığı paraları büyücülere veriyormuş. Bir gün kanapenin arkasına kalemim düştü. Eğildim, kalemi ararken elime bir ufacık süpürge geçti. Ucunda düğümlü bezler vardı. Karyolamda yatağın altında muskalı ölü kemikleri, baykuş başı, şurada burada bir çok büyü malzemesi buldum.

Mahkeme bu tuhaf ve garip şeyleri tetkik ettikten sonra sualini bayana tevcih etti. O her şeyi inkâr ediyordu. Mahkeme şahitlerin çağırılmas için talik edildi.

★ Asliye ikinci ceza mahkemesi, dün de pil ihtikârı patıkları iddia olunan Baruh, Yako, Salamon ile çift numaralı günde tek numaralı otomobilini kullanan şoför Şabanın muhakemelerine devam etti. Birinci dava müddeiumuminin iddiasını söylemesi, ikinci dava da, kararın tefhimi için başka güne bırakıldı.

★ Sultanahmet sulh birinci ceza hâkimi, dün tevkifhanede arkadaşını yaralıyan katil mahkûmu 341 doğumlu Ahmedin duruşmasına başladı. Şahitler gelmemişti. Muhakeme, talik edildi.

Hava Kurumuna Yardım

Hayriye lisesinin hamiyetli talebeleri, kıymetli müdür ve öğretmenlerinin teşviklerile kurumumuza beş yüz lira teberruda bulunmuşlardır.

Türk havalarının korunma işlerinde gösterilen bu alâkaya teşekkür edilmektedir.

OKUYUCU MEKTUPLARI

Bir Maznunun İddiası

Gazetenizin 16 şubat 1941 tarihli nüshasının altıncı sayfasının birinci sütununda (Gayri mübadil bonolarından sahtekârlık yapanlar) başlıklı yazı hakkında aşağıdaki izahatımın yazılmasını dilerim:

«Sahte mübadil tasfiye vesikalarile bankalardan çekilen para miktarını bazı gazeteler gibi sizin de pek fazla gösterdiğinizi gördüm. Bu para 97 bin lira olmayıp namıma ciro edilen üç adet vesikanın cirosunu maznunlardan mutavassıt rolü yapan birine itimat ederek kabul ettim ve yekûn olarak Ziraat Bankasından on üç bin lira aldım. Kendileri hakiki, fakat yalnız ciroları sahte hüviyetle yapılan bonolarla alınan para da ilâve edilince bu miktar otuz bin lira kadardır: Muhtelif altı yedi şahıs ve muameleye aittir. Bana isnat olunan suç paranın tahsiline bilmiyerek tavassuttan ibarettir. Bunu bir dosta itimat ederek iyilik olsun diye yaptım ve sahibi zannettiğim şahsa tamamile teslim ettim. Bu cihet maznunun itirafile de sabittir. Hakikat muhakeme sonunda tecelli edecektir.

İstanbul Tevkifhanesi 13 ncü Koğuşunda Maznun

Halit Kırmaz

HİKÂYE

VATAN AŞKI

Yazan: **Güzin GÜRMAN**

Galata rıhtımından Transilvanya vapurunun ayrılışı pek acıklı oldu.

Sallanan mendiller, gözyaşları, vedalaşan sevgililer, vatanlarına gidenlerin sevinci, ayrılanların hüznü karşısında yabancılar bile alâkadar oluyordu.

Bunların içinde onbeş yaşlarında bir genç kız vardı ki demir tel örgü arkasındaki babasına son veda busesini yolladı.

Titreyen elindeki mendil kalabalık siyah bir bulut şeklini alıncaya kadar sallandı. Gözleri İstanbul ufuklarına daldı.

Bu gece İstanbulun grubunda bile acı bir hüzün vardı.

Güneş bakır rengini mor bulutlar arkasında gizliyordu.

Kampana çaldı. Bütün yolcular güverteden yemek salonuna indiler. Yalnız genç kız hiç hareket etmedi, olduğu yerde kaldı.

O, Vatanından ilk defa ayrılıyordu. Memeden kesilmiş küçük bir çocuk gibi hıçkırıyor, ağlıyor, daha vatan sınırından ayrılmadan vatan hasretini çekiyordu.

Derin, derin nefes alıyor, bu havayı bu saf ve temiz havayı ciğelerine dolduruyordu.

Eğer kabil olsaydı. Son hudut boyunda aldığı nefesi bir daha hiç bırakmıyacaktı.

Şu insanlar ne tuhaf daha bir kaç saat evvel mini, mini ahşap evinde çantalarını hazırlıyor, gülüyor, oynuyor, acı ,keder, hiç bir şey duymuyordu.

Ya şimdi, niçin ayni şeyleri yapmıyordu. Yapamazdı. ona vatan ateşinin, vatan sevgisinin nekadar derin ve önüne geçilmez bir kuvvet olduğunu vatandan onu ayıran her mil daha iyi anlatıyordu.

Ay siyah bulutlar arkasına gizlendi.

Sıkı bir yağmur başladı.

O, kaçmadı ıslanmaktan korkmadı.

Arkasına ince bir pardesü almayı dahi düşünmedi. Siyahlaşan deniz üzerinde ilerleyen bem beyaz vapur, kefene bürünmüş bir hortlak gibiydi. Yunus balıkları herzamanki âdetleri veçhile yine yarışa çıkmışlardı.

Acaba onların vatanında da hudut varmıydı? Kimbilir, belki bu ummanların derinliklerinde de çeşit, çeşit balık milletleri vardı.

Nereye gidiyordu? Hiç tanımadığı, bilinmediği, yep yeni, bir âleme, gelin gidiyordu. Hem de onbeş yaşında küçücük bir gelin.

Dalından koparılmış üstünde Jaleler titreşen bir gül koncası.

— Hicran.

Genç kız silkindi;

—Sizmisiniz anne! ödüm koptu, çok dalgındım da!

— Niçin yemeğe inmedin?

— Oh anneciğim, bu vatan kokusunu doya, doya koklamak istiyorum da, Belki bir daha, kimbilir...

Genç kız söylediği bu kimbilir kelimesinden o kadar ürktü ki gözleri büyüdü kalbi burkuldu.

Kendini bu siyah dalgaların arasına atmak köpek balıklarına yem olmak istedi. Fakat niçin? O henüz hürriyetini kimseye satmış değildi.

— Haydi Hicran, gel artık Tarık seni sorup duruyor. Hem bu yağmur altında durulurmu? Delimisin sen?

✶

— Peki anne. Peki, iniyorum.

yolcular çıktı. Atina, Akropol, yolcular çıktı. Atina, Akrapol, görülecek yerlerdi. Fakat bunların hiç biri insana kendi vatanı gibi yakın değildi.

Ayni günün akşamı vapur yeni yeni yolcularla doldu. Babil Kulesi gibi yetmiş iki milletten insan vardı.

Birbirlerinin lisanlarını bilmeyenler hareketlerle anlaşmaya çalışıyorlardı.

Hele ihtiyar Romen kaptanı pek enfesti. Bütün yolcularla anlaşıyor, hepsile ayrı, ayrı şakalaşıyor, onları eğlendiriyordu. Kokteyl partiler, dans, müzik hepsi güzeldi, gurbet yolcuları bile kederlerini unutmuşlardı.

Uzun bir zaman denizle gök birbirile birleşti. Sonra bir gece uzaktan Rodosun ışıkları göründü. Bazan bir gemisinin direğindeki fener pırıltısı sonra gövdesi beliriyor, yine gök ve deniz bir tencere ve kapak gibi birleşiyordu.

✶

Sabahın ilk ışıkları arasında Transilvanya Beyruta yanaştı, araplar şapkalarını atıp fesleri giydiler.

Hicran nişanlısı ve annesile birlikte vapurdan indi.

(Hotel Americam) da iki saatlik bir istirahatten sonra otomobil yolculuğu, Fransız hududu; yine yolculuk, İngiliz hududu. Bir çok ufak kasabalardan sonra Akkâ.

★

Hicran, halasına gelin gitmişti.

Halası Türktü ama kocası arap olduğu için senelerce Akkâda kalmış, tamamile değilse bile yarı yarıya araplaşmıştı. İlk aylar güzel geçti.

Balayı seyyahati, Lübnanlar lüks zenginlik Hicranı ancak üç ay avuttu. Fakat vatan aşkı her şeyden üstündü. Onun acısını unutamıyor, ona kovuşmak hasretile yanıp tutuşuyordu.

Odasına çekilip mini, mini bayraklar dikiyor, onları öpüyor, okşuyor gözyaşlarile ıslatıyordu.

Bu da uzun sürmedi, gün geçtikçe sarardı, soldu, hastalanıp yatağa düştü.

Doktorlar hiçbir şey anlamıyor, bu hastalığın ne olduğunu kestiremiyorlardı.

Onu bilen bir tek kişi vardı.

Hicran. Vatan aşkı, o vatana susamıştı.

— Anne

— Ne var Hicran?

— Gidelim artık buradan. Biraz daha kalırsak vatan hasretile gözlerim açık öleceğim. Götür beni anne ne olur götür beni.

— Peki kızım yalnız azıcık iyileş hemen gideriz.

— Oh anne ben burada durdukça hastayım, yola çıktığım gün iyileşirim, ben vatan hastasıyım.

— Peki çocuğum yarın hemen gideriz.

★

Trablusşam, Halep, Meddeabbas Türk hududu. Hicran hasta, hasta yataktan kalktı, Kompartımanın penceresinden başını uzattı, görülen manzara karşısında gözlerin yaşarmaması kabil değildi.

Kızıl Türk bayrağı rüzgârın okşayışlarile dalgalanıyor, sanki yolculara hoş geldiniz diyordu.

Türk askeri asil Mehmet, yine bakır yüzünün sert çizgileri siyah çatık kaşları dimdik bir heykel gibi vücudûyle trenin bir başından diğer başına sert adımlarla yürüyor, Türk gücünü, Türk'ün kudretini ve asaletini bir daha göstererek yolcuları selâmlıyordu. Tren bütün düdüklerile mukabele ediyordu.

★

Ankara onsekiz milyon Türk'ün kudretini ve kuvvetini topladığı yer, Çankaya İşte Atatürk'ün köşkü.

Atatürk Türk milletine en göçmez temeli kuran önder.

Ölen millete hayat veren adam

Sen, bütün büyüklerden, daha büyüksün.

Haydarpaşa, Köprü, işte İstanbul.

Ne suyun, ne toprağın, ne sende alınan her nefes; hiç bir şeye benzemez, kıyas edilemez, ölçülemez.

Vatan:

Hicranın on beş gün sonra eski dinçliği, kuvveti neş'esi yerine geldi.

Tabiî gelecekti. O vatan hastasıydı.

Hasta şifasını buldu.

Vatan. Senin aşkın herşeyden büyük ve üstündür. Sen bizimsin bizim kalacaksın.

Güzin GÜRMAN

Sinema

Hafta nın filmlerinden: Traviata'dan bir sahne

Yeni Yıldız: G. Garson

Sinema Âlemine Doğan Bu Yıldız İlk Filminden Sonra, Şöhretini Bütün Dünyaya Yaydı

Mister Chips'in koluna yaslanarak sinema âlemine ilk adımını attığı günden beri bütün gözler ona çevrildi. Herkes, her yerde ondan bahsetmeğe başladı. Daha dün onu hiç birimiz tanımıyorduk. Bugün bütün Amerikan münekkitleri onun çocuk bakışlı gözlerini, ahenkli vücudunu, anlayışlı oyununu methetmekte birleşiyorlar.

Greer Garson Amerikalı değildir. Sakinlerinin öteden beri sebatları ile nam aldığı bir memlekette, İrlânda da doğmuştur. Daha küçükken onun tiyatro hevesi uyanmış, fakat aile meclisi toplanarak: «Sana hocalık mesleğini intihap ettik!» Dediği için muti bir kız sıfatile lisede ve Üniversitede dikkatle derslerine çalışmıştır.

Fakat o istediğini bilen, şahsiyet sahibi bir kızdı. Tahsil müddeti bitip de, iş tutmak zamanı gelip çatınca: «Benden hocalığa fayda yok!» demiş ve Londranın büyük bir ilânat firmasına Sökreter olarak girmiştir. Bütün gün yazıhanede çalışıyor, akşamları yorgunluktan bitkin bir halde eve dönünce de, asıl mesleği telâkki ettiği ar dramatik'e çalışıyordu. Hiç gezmeğe gitmiyor, mümkün olduğu kadar az sarfetmeğe ve para biriktirmeğe uğraşıyordu.

Bir gün Birmingham'ın Repertory Theater'in direktörü ile tanıştı.. Piyeslerden, artistlerden o kadar heyecanla bahsetti ki direktör kendisine küçük bir rol teklif etti.

Muvaffak olduğu bu rolü başka küçük roller takip etti. Ve artık artist hayatının didinmelerine daldı. Bu dihayatının didinmelerine daldı. Artık ileriyi göremez bir hale gelmeyince arkaya bakmamıya ahdetmişti. Şimdilik daha her şeyi ileriden umuyordu

Umduğu kadar da varmış. Bir gün Golden Arrov (Altın ok) isminde yeni bir piyesin muharriri Greer Garson'u bir lokantada görüyor, beğeniyor, kendisine takdim edilmenin yolunu buluyor ve derhal eserinin başlıca rolünü ona veriyor. İşte bu piyesten sonra Greer Garson İngiliz tiyatrosunun en büyük ümitlerinden biri oldu. Artık löternelere lüzum kalmıyor, yalnız Londradan sahneye çıkıyor.. İstediği rolü yaparak istemediğini yapmamanın zevkine eriyor. Artık onun da fikrini almak zahmetine katlanıyorlar. Greer Garson adam akıllı yol almıştır.

İşte o sıralarda Metro Galdvvyn Mayer ile bir kontrat imzaladı ve Holivuda gitti. Baverly Hills'de ona bir köşk gösterdiler. Burası senin dediler.

Evini İngiliz usulü dayadı, döşedi. Firma artık onunla meşgul olmaz olmuştu. Onu, belki günün birinde işimize yarar diye angaje etmişlerdi. Elbette bir gün ona göre bir rol bulunurdu. Bazı şık hanımların tesadüfen beğendikleri bir kumaş satın alarak senelerce dolapta alıkoyduklari ve: «Çok güzel... Çok güzel ama bununla ne yapacağımı bilemiyorum!» dedikleri gibi, film kumpanyası da Greer Garson'u ne yapacağını kestiremiyordu.

Greer Holivutta yerleşti. Gezilecek görülecek yerlerini gezdi, gördü. Plâjlara gitti... Ve... Sıkılmağa başladı. Holivud onu faal hayatından bu paralı fakat boş hayata almak için mi ayırmıştı.

Greeher'in evine döndüğü zaman ki haleti ruhiyesini tahmin edersiniz. Daha geçen sene Londra tiyatroların da parlıyan güzel kızla, bugünkü sırtı kanburlaşmış, uçuk benizli, hasta kızın ayni olduğuna kimseler inanamazdı.

İşte o gün evine döndüğü zaman Greer bu halde idi. Birden telefon çaldı. Stüdyosu onu çağırıyordu. Robert Donat ile beraber Good Bye Mister Chips (Elveda gençlik ismile bizde gösterilen film) ismindeki filmi çevirmek üzere Londraya gitmek ister mi imiş?..

Hiç istemez olur mu? Telefonu kapattığı zaman kanburlaşan sırtı düzelmiş, gözleri parlamıya başlamış, yanakları kızarmıştı. Kendisine küçük bir rol de vermişlerdi.

O günden sonra Greer sıkılmağa vakit bulamadı. Bir ay içinde şişmanlamış, rengi ve neşesi gelmişti. Amudi fıkari iltihabından eser kalmamıştı. Mister Chips'in karısı genç sağlam, neşeli, mesut bir kadın değil mi idi? Greer de filmdeki şahsiyetine kendisini kaptırdı ve film bittikten sonra neşesini ve sıhhatini muhafaza etti.

Good Bye Mister Chips her yerde büyük muvaffakiyet kazandı. Artık Greer Garson'un şöhreti bütün dünyaya yayılmıştı. Haftalık mecmuaların kapaklarına resimlerini bastılar.

Bu filmden sonra (Süzan ve Allah) ismindeki filmin baş rolünü oynadı.

Bundan sonra da bir filmi diğer bir film, bir muvaffakiyeti diğer bir muvaffakiyet takip edeceğine eminiz.

Senenin en nefis ve en çok beğenilen filmi

BU KADIN BENİMDİR

Baş Rollerde:

HEDY LAMARR - SPENCER TRACY

Türkçesi **İPEK**'te — Orijinal nüshası **MELEK**'te

Sinemalarında görülmemiş bir muvaffakıyetle devam ediyor.

Bugün saat 1 de tenzilâtlı matine

FLERS CAİLHAVET'in meşhur eserinden iktibas edilen ve

GABY MORLAY - ELVİRE POPESCO

ARMAND BERNARD ve VİCTOR BOUCHER

gibi 4 büyük dehakâr artist tarafından yaratılan

AŞK ve İHTİRAS

Büyük Fransız filmi önümüzdeki Salı akşamı

SUMER Sinemasında

DOUGLAS FAIRBANKS Jr.

JOAN BENNETT ve GEORGES BANCROFT

tarafından yaratılan emsalsiz müthiş ve korkunç

YEŞİL CEHENNEM

Fevkalâde maceralarla dolu filmi seyretmek üzere

SUMER *Sinemasına*

Her gün her seansta âdeta muhasara edilircesine seyirci kitleleri hücum ediyor.

Bu filmde şeytanlar tarafından girilmesi menedilen mukaddes mabet önünde çü erkekle bir kadının şayanı hayret sergüzeştlerini tasvir eden sahneler

Bugün saat 1 de tenzilâtlı matine

FİKİR

Nurullah Atac'a Cevap

Tenkitsiz San'at mi?

Yazan: **Rüştü ŞARDAĞ**

12/2/941 tarihli Ulus, «Sözden söze» sütununda Nurullah Atacın, bir fikrini yaymaktadır. Bu değerli kalem, «Sanat eserlerinin değerini, güzelliğini tahlil yolu ile anlatmaya kalkanlara şaşıyorum. Kendilerini sanatkârdan daha beliğ mi sanıyorlar?» Diye başlıyan yazısında münekkidin, nihayet, bahsettiği eserden ziyade, bahsediş tarzı ve bunun için ileri sürdüğü fikirlerle alâka toplıyan bir kimse olduğunu anlatıyor. Ve madam Rachild'in «Güneş satan adam» ından bir pasaj naklederek neticeyi şu iddiaya bağlıyor. «Sanat eserinin, güzelliği daima terkiptedir.»

Muhterem dostuma göre, belki bu fikirleri yenidir. Fakat geçen yıl, ayni gazetenin muharrirlerinden Yaşar Nabi ile yaptığı bir münakaşada da hemen hemen yukarıki görüşleri müdafaa eden ve daha geniş davranarak «Bize münekkit lâzım değildir» kanaatine varan arkadaşımız belki bilmiyerek, belki de bile bile tekrar ayni mevzua dönmüş bulunuyor. Muharririn - içinde nasıl bir kıymet gizli bulunduğunu bilmiyorum - bana daima kendisini zevkle okutan kalemi, hayli garip iddiaların da ifadecisidir. Nitekim bu makale bir çok bakımdan tenkide, itiraza duçar olabilir.

Bir defa «Sanat eserinin güzelliği daima terkiptedir.» Sözünü dikkatle alabiliriz. Gerçi bu söz hakikatle kısmen alâkalı bulunuyor. Fakat tam bir hakikat olmaktan pek uzaktır. Çünkü bizzat sanat eseri bir terkip olmaktan ziyade bir tahlil nümunesidir. Sanatkâra neler çektirerek, onu ne işkencelere sürükliyerek çözülür. Benda, bunu ne güzel ifade eder: «Zavallı sanatkâr kafası, kadın rahminden daha çok azaba duçardır. Nihayet sanatkâr, kadınlara benzemez. Tek bir defa doğurmakla iktifa etmek elinde değildir.» Doğmuş teşekkül etmiş çocuk, eksiksiz dünyaya gelmiş olan yavru ise bir terkip olmaktan uzaktır. Sanat eseri de böyledir. O sanatkârın içinde iken mürekkep bir halde bulunur. Onun dışına taştığı gün eskisine nisbetle çözülmüştür. Yalnız bu çözülüş hâlâ compleks bir mahiyet taşır. Bu çözülüş parça parçadır. Satırlar içinde bölük bölüktür. İşte münekkit bu güç kavranılabilecek dağılışı nizamlaştıran adamdır. Muharrir arkadaşımız, sanat eserinde en büyük faaliyetin sanatkârın duyduğu heyecanda olduğunu söylüyor. İşte asıl terkip bundan değil midir? Heyecan çeken, duyan, beyninin ve hislerinin kıvılcımlarile tahrik edilen adam ayni zamanda boşanmak, sonu tahlile kadar varacak bir dağılışa, bir deşarja uğramak mecburiyetindedir. Niçin söyler o? Neden yazmak, anlatmak, kurtulmak ister? Çünkü biricik kurtuluş çaresi, meydana getireceği eser vasıtasile tahlildedir.

Diğer taraftan, arkadaşımızın ileri sürdüğü fikrin bir cephesi de tenkidin lüzumsuzluğu ve faydasızlığıdır. Muharrire karşı iki realiteyi işaret etmek isterdim: Bir kere, yalnız sanatkâr mı duymaktadır? Sanatkârın ortaya attığı düşünüş ve duyuş mahsullerini pek çok insan vardır ki eser sahibi olmadıkları halde hissederler. Buna rağmen bünyede aynı eserleri okumakla büyük bir zevk duyarlar. Onlar için sanatkâr nasıl lüzumsuz değilse, okuyucular için de münekkit lüzumsuz, tesirsiz ve faydasız bir şey değildir. Diğer taraftan dünyanın her tarafında hâlâ bir zat müellifi de dahil, bir sanat eserinin okuyucuları, o kitap hakkında münekkidin empoze etmeye çalıştığı fikirleri hasretle ve büyük bir tecessüsle beklerler. Nurullah Ataca göre, belki bunun sebebi tenkit ederek fikirlerini öğrenmektir. Ve netice de o hususi fikirleri beğenmektir. Fakat böyle dahi olsa, bu itimat nereden ileri geliyor? Muharrir belki münekkidi, okuyucu için lüzumsuz bulmaktadır da sanatkârlar ve onların gelişme muhiti için elzem görmektedir. Bu sebeple bu nokta üzerinde kendisile henüz ihtilâfta olmadığımı için düşüncelerimi söylemeyi doğru bulmuyorum.

Mesele ne kadar âşikârdır. Meydana gelmiş eser, tam bir tahlil örneği olmasa bile, müellifin dimağ karanında iken tam bir terkiptir. Bu sefer tez kitaplaştığı zaman karanlık, derin ve kavranılmaz mahiyetinden o kadar çok şey kaybeder ve tahlile doğru yaklaşır ki bütün tahsili bir okul yıllık ilk mektebe dayanan bir okuyucu Faust de hoşuna gidecek bir şeyler bulabilir; ve bir boyacı Otello'nun beşeri ıstırabını anlayıp sahnedeki aktörü alkışlıyabilir.

BULMACA

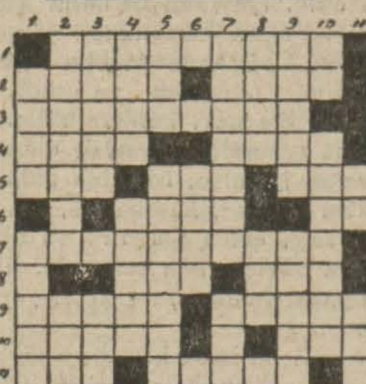

Soldan Sağa 1 — Arnavutlukta bir şehir 2 — Sonuna (GE) ilâve edince müstemleke - Et yetiştirmeğe mahsus çiftlik 3 — Bir çiçek ismi 4 — Mıknatısın iğnesi - Yokuşun aksi 5 — Ciğer - Demir yolu - Ateş 6 — Mühlet - Nida 7 — Erkek ismi 8 — Tamam - Çadır 9 — Hastalık - En fazla 10 — Bir cenup vilâyeti - Fikir, Mütalea 11 — İlâve - Kadın ismi

Yatsı 6 — Eş - Bedel - Ar 7 — İbadet 2 — Nargile tütünü - Etrafı denizle çevrilen yer 3 — Alâmet - muti 4 — Sebze ezmesi - Memleket 5 — Ezmekten emir - Oruç tutulan ay 6 — Yokluk 7 — İktidar - Uzak 8 — Alçak - Un halinde toprak 9 — Erkeksiz - Cümle 10 — Nefi edatı - Meşhur bir edebî eser 11 — Yüz - Fena değil

DÜNKÜ BULMACANIN HALLİ

Soldan Sağa: 1 — Nevale - Ecir 2 — Edat - Şelâle 3 — Diyar - Leman 4 — Ab - Abani 5 — Fare - Si 6 — Eden - De - Böl 7 — Tediye - Cava 8 — La - Alpak 9 — Siirt - Anır 10 — Esatir 11 — Mandıra - El

Yukarıdan Aşağıya: 1 — Nedamet - Sim 2 — Edib 3 — Vay - Fedai 4 — Ata - Ani - Red 5 — Rar - Yatısı 6 — Eş - Bedel - Ar 7 — Elâ - Pata 8 — Eleni - Cani 9 — Cami - Bakır 10 İla - Söv 11 — Ren - İlân - Al

Edirne Halkevinde

Edirne, (Hususi) — Bugün saat 5.30 da Halkevimiz salonunda Üniversite Hıfzıssıhha profesörü Muhittin Erel tarafından (Evimizde nasıl besleniriz) mevzuu üzerinde bir konferans verilmiştir. Önümüzdeki cumartesi günü de Üniversite ikinci iç hastalıkları kliniği doçenti A. İsmet Çetingil tarafından da (İnsan bünyesi ile cemiyet bünyesi arasındaki benzerlik) mevzuu etrafında bir konferans verilecektir.

SORUNUZ SÖYLİYELİM

Zifos Çamurlarına Çare Yok mudur?

Beyoğlu Sıraservilerde Hayri Göksel soruyor: Yağmurlu havalarda bazı yolların çukurlarında toplanan sular küçük göller meydana getiriyor. Caddelerde bu suretle sulu bir çamur husule geliyor. Şoförler buralardan geçerken süratlerini indirmedikleri gibi bu yollarda rastgeldikleri vatandaşların zifos çamurile bulanacaklarını da düşünmüyorlar. Elbiseler, yüz, göz çamur içinde kalıyor. Bu gibi şoförler için kanuni bir ceza yok mu ve kime müracaatla şikâyet edelim?

CEVAP — Zifos çamuruna karşı vaktile belediye bir karar ittihaz etmişti. Kamyon, kamyonet ve otomobillerin tekerleklerine zifosa mâni olacak şekilde birer perde konulmasını mecburi kılmıştı. Sonraları bu perdeler kaldırıldı. Gerçi zifos çamuru elbiseyi bozmaz. Fakat sokağın bütün mikroplarını baştan başa getirdiği için sağlık bakımından tehlikeli bir şeydir. Maamafih bütün kabahat şoförlerdedir. Böyle bir hâdise vuku bulduğu zaman arabanın numarasını alıp hâdiseyi gören iki kişi ile birlikte derhal polise müracaatla dava açmalıdır.

Halkevlerinin 9 uncu Yıldönümü Töreni

Pazar Günü Genel Başkan Vekili Başvekilin Nutku İle Açılacak

Ankara, 21 (A.A.) — Halkevlerinin dokuzuncu yıldönümünü kutlama töreni, pazar günü saat 15 te Ankara Halkevinde C. H. P. Genel Başkan vekili Başvekil Dr. Refik Saydamın nutku ile açılacaktır.

Bu nutku C. H. P. Umumî İdare Heyeti azasından Nafi Kansunun hitabesi takip edecektir.

Bu konuşmalardan sonra, Ahmet Adnanın beste lediği ve Behçet Kemal Çağların yazdığı «Karanlıktan Işığa» fantezi temsil edilecektir.

Proğramın diğer kısımlarını halk türküleri ve halk dansları teşkil etmektedir.

Ses ve tel birliği korosu, armonize halk havalarını terennüm edecek, halk şairi Âşık Veysel, kendi yazdığı ve bestelediği türküleri söyliyecek, Sıvas, Çorum ve Bolu Halkevlerinden törene katışmaya gelen takımlar, mahallî rakıslar yapacaktır.

Genç Halkevlilerin ve Gazi Terbiye Enstitüsü talebesinin, Anadolunun muhtelif köşelerinden kadın ve erkek bir arada oynanan bazı millî oyunları asıllarında olduğu gibi tekrar etmeleri törene ayrı bir mana ve cazibe kazandıracaktır.

★

Halkevlerinin dokuzuncu açılış yıldönümü bu sene 23 şubat pazar gününe tesadüf etmektedir. Cümhuriyet Halk Partisinin kültürel sahadaki başarılarının en büyük eseri olan Halkevleri ve Odalarının yıldönümü malûm olduğu üzere 19 şubattadır. Ancak, bu törenin 19 şubatı takip eden ilk pazar günü yapılması ötedenberi bir teamül halindedir.

Parti Genel Sekreterliği memleketin her tarafında kutlanacak olan bu yıldönümüne ait tören hazırlıklarını tamamlamıştır.

Törene saat 15 şe bir kaç dakika kala Ankara Halkevinde İstiklâl marşı ile başlanacak ve saat tam 15 te törenin an'anesi veçhile C. H. P. Genel Başkan vekili Dr. Refik Saydam bir nutuk verecek ve yeniden açılan Halkevi ve Odalarının açılışını ilân edecektir. Başvekilimizin nutku radyo ile memleketin her tarafından dinlenecektir. Ayni anda memleket dahilinde bütün Halkevi ve Odalarında törene başlanmış olacak ve buralarda da toplananlar, radyoda İstiklâl marşını ve Başvekilimizin nutuklarını dinledikten sonra evvelden tesbit edilmiş program dahilinde yıldönümü törenini kutlayacaklardır. Törene mahallî ve millî rakıslar, Türküler ve tiyatro temsilleri ile çeşitli bir gösteri proğramı da konmuştur.

Bu sene yeniden 61 Halkevi ve Halkodası açılmaktadır. Ayni zamanda geçen yıl Halkodası olarak faaliyete geçmiş olanlardan bir sene içinde Halkevi derecesinde varlık göstermiş Odalar Halkevine kalbedilmektedir.

İlk kuruluşları olan 1932 den bugüne kadar daima artmakta olan Halkevlerinin yeni açılanlarla birlikte sayısı 383 ü ve Halkodaları da 198 i bulmaktadır.

Türk inkılâbının kültürel ve sosyal temellerinden biri olan Halkevleri ve Odaları halka toplu ve isabetli telkinlerin icrası millî birliğin tam bir fikir ve iman vahdeti halinde tecellisi icap ettiği bu zamanlarda en güzel ve en müsbet toplantı yerleri olmaktadır. Müsbet tesir hudutları gün günden genişliyen bu ocaklarda verilen konferanslar, konserler, temsiller gösterilen filmler, halkla ve köylü ile temin edilen sıkı temaslar, vatandaşlar üzerinde yapılan geniş telkin ve irşatlar, maddî manevî müzaheret, ayrıca tarihi, mahallî, millî, ilim tetkikleri, neşredilen kitaplar, mecmualar, broşürler, açılan kurslar ve sergiler, hulâsa dokuz şube üzerinde teksif edilmiş geniş mikyasta bir memleketçi, halkçı ve inkılâpçı faaliyet sistemi bu müesseseleri yurdun en hücra köylerine kadar uzanmış, memleket mikyasında bir halk üniversitesi haline getirmiş bulunmaktadır.

Yıldönümü günü Başvekilimizin nutku ile ayni zamanda Halkevleri ikinci amatör resim ve fotoğraf sergisi de Ankara Halkevinde açılmış bulunacaktır. Birincisi geçen sene açılan bu sergi muhtelif Halkevlerinin güzel sanatlar şubesine mensup gençlerin yaptığı eserlerden müteşekkil bir serg'dir. Bu seneki sergi geçen senekinden daha büyük ve daha zengindir.

İstanbulda

Eminönü Halkevinin Halkevleri yıldönümünü kutlama proğramı: 23 şubat pazar.

Gündüz saat 14,45 te:

1 — İstiklâl marşı: Halkevi orkestrası tarafından.

2 — Ankaradan verilecek sayın Genel Başkan vekilinin nutkunu dinleme.

3 — Açış sözü: C. H. P. İstanbul Vilâyet İdare Heyeti reisi sayın Reşat Mimaroğlu tarafından.

4 — Söylev (Halkevlerinin faaliyet ve gayeleri): Halkevi reisi Yavuz Abadan tarafından.

5 — Şiir (Münevvere sesleniş) Halkevi azasından İhsan Hınçer tarafından.

6 — Konser: Halkevi orkestrası tarafından.

Gece saat 20,30 da:

1 — İstiklâl marşı.

2 — Açış sözü: Halkevi reisi Yavuz Abadan tarafından.

3 — Söylev (Halkevleri): Halkevi azasından Meliha Avni tarafından.

4 — Şiir (Münevvere sesleniş) Halkevi azasından İhsan Hınçer tarafından.

5 — Temsil (Saadet Perdesi) Halkevi Temsil şubesi tarafından.

★

Sarıyer Halkevinin 9 uncu Yıldönümü

Halkevlerinin 9 uncu yıldönümü münasebetile 23 şubat 1941 pazar günü saat 15 te evimiz tarafından tertip edilen tören programı:

1 — İstiklâl marşı,

2 — C. H. P. Genel Başkan vekili Sayın Başvekil Doktor Refik Saydamın nutukları (Radyo ile),

3 — Evimizin bir yıl içinde muhitimize yaptığı hizmetler: Halkevi reisi Muslihittin Okyay tarafından,

4 — Kanun adamı (Piyes 2 perde) temsil şubesi tarafından:

5 — Spor hareketleri ve millî oyunlar: Spor şubesi tarafından,

Davetiyelerin evimizden alınması rica olunur.

İstanbul Belediye Kooperatifinin Mahlût Yağları

(Başı 1 incide) **

Doktorlar ne diyor?

Paris Tıp Fakültesinden mezun ve iç hastalıkları mütehassısı doktor Mehmet İzzet diyor ki:

«— Tereyağından başka yağların hazmı kolay olmadığı için, bir kere, vücudda tahribat yapar; sonra, metabolizması tamamile olamadığı için vücutça istifadesi de mahduttur. Bu yağlar, bütün hazım cihazlarını ve karaciğeri yorar. Onun için don, susam, pamuk ve kuyruk yağları gibi yağlar hiç sıhhî değildir. Yine meselâ: İmtisasları lâyıkile olmadığı için vücut, kalori bakımından, lâyıkile istifade edemez. Herhangi bir gıdanın faydalı olması için vücuda kolaylıkla dahil olması lâzımdır. Yoksa, fayda yerine zarar verir.

Vejetalinin, nebatî bir yağ olması dolayısile hazmı güç değilse de gıdaî kuvveti hemen yok gibidir.

Bu şartlar altında İstanbulda satılmakta olan mahlût yağlar muzırdır; tavsiye edilemez. Bu itibarla mahlût yağlar hakkındaki mücadelenizi büyük bir alâka ve takdirle takip ediyorum.»

Mahlût yağın gıdaî kıymetsizliği:

Ziraat doktoru Haris Nusretin söylediklerine göre, mahlût yağ, hayvanî ve nebatî yağların halitası demektir. Yani bildiğimiz sadeyağına sıhhate zarar vermiyecek nisbette ve gıda kıymetini havi nebatî veya hayvanî yağlardan bir veya bir kaçının ilâve edilmesile elde edilen bir yağdır. Sütten çıkarılan taze tereyağı, tuzlanmış veya tuzlanmamış olarak kullanılan bekletilmiş sadeyağı, kaymak yağı, kaşer peynirinden süzdürülen kaşeraltı yağı, kuyruk ve gavram gibi kaba yağlar, içyağı denilen et yağı hep hayvanî yağlardır. Bunlarla bir miktar nebatî yağ yani: Susamyağı (şirlagan), zeytinyağı (muhtelif nevileri vardır), pamuk çekirdeği yağı, ayçiçeği yağı, soya fasulyası yağı, haşhaş tohumu yağı, koko yağı (kopra) karıştırılarak mahlût yağ yapılır.

Fakat bütün bu yağların sıhhat üzerindeki tesirleri ve kıymetleri ayrı ayrıdır. Yazdığınız tahlil raporuna göre iki numaralı yağ mahlûtunda mevcudiyeti tahmin edilen yüzde on nisbetindeki kremada vitaminlerden B. C. D. E. vitaminleri mevcut değildir. A vitamini ise bu mahlût yapılırken doksan derece hararetin tesirile mahvolur. Şu halde süt yağı adı ile gösterilen ve rapora nazaran krema yağı olduğu anlaşılan yağda hiç bir vitamin yoktur. Bu mahlût yağlarda kullanıldığı kooperatifin formülünde gösterilen zeytinyağı ve pamuk çekirdeği yağlarında tabiaten hiç bir vitamin bulunmaz. Oleostearin mahlûtunun ise her bakımdan gıdaî hiç bir kıymeti yoktur. Çünkü A. B. C. E. F. vitaminlerinden hiç birini havi değildir. Vitaminsiz bir yağ vücudün inkişafında tamamen tesirsiz kalmakta ve hazımda daima güçlükler uyandırmaktadır. Hele içinde kolestrin maddesi fazla bulunan iç ve kuyruk yağlarile yapılan bir mahlût safra kesesinde kum ve taş yapmakta ve karaciğer arıza ve sancılarını husule getirmektedir.

Yağ Meselesinde Cumhuriyet Gazetesinin Görüş Tarzı Bir Gün İçinde Değişiyor

20 şubat tarihli Cümhuriyet'in Doğru Değil mi sütunundan:

«Firmanın kiralanması ve alıcıya böyle muamele edilmesi sade vatandaşların zarar görmesile kalmaz, o müessesenin halk nazarındaki kredisini de düşürür. Binaenaleyh bilhassa resmî ve yarıresmî dairelerin isimlerini taşıyan kooperatiflerin bu tarzda hareket etmeleri kat'iyyen doğru değildir, zira hükûmet veya Belediye otoritesine itimadı azaltmak gibi makûs bir neticeye de yol açabilirler.

Doğru değil mi?

21 şubat tarihli Cümhuriyet gazetesinin ayni meseleye dair yazdığı yazıdan:

«Bize kalırsa zihinleri teşviş eden nokta, biraz da bu yağları tarif eden isimden ileri gelmektedir. « Mahlût » u «mağşuş» manasına alıyoruz. Halbuki bu nevi yağlar şüphesiz saf tereyağ değildir, fakat bozuk veya yenilmez maddelerden de yapılmış değildir. Muhtelif gıda maddelerinden terkip edildiği için mahlût ismini almıştır. Nihayet, Sıhhiye Vekâletinin verdiği formül ile Belediyenin nezaret ve kefaleti altında yapılan bu yağlardan, halkın itimadını selbetmekte mana yoktur.»

Öyle görülüyor ki Cümhuriyet gazetesi, sırtında yumurta küfesi taşımak itiyadında değildir. Bir gün kara dediğine ertesi gün beyaz demekte mahzur görmüyor.

Radyo

BUGÜNKÜ PROGRAM

9 Program 9.03 Ajans haberleri 9.18 Marşlar ve hafif parçalar (Pl.) 9.45 10 Ev kadını - Yemek listesi

12.30 Program 12.33 Gündüz faslı 12.50 Ajans haberleri 13.05 Gündüz faslı programının devamı 13.25/14.30 Radyo salon orkestrası

18 Program 18.03 Radyo caz orkestrası 18.50 Akşam faslı 19.30 Ajans haberleri 19.45 Eski piyasa ve mesire şarkıları ve oyun havaları 20.15 Müzik Hot Music. (Pl.) 20.30 Fin musikisi: (Pl.) 20.45 Solo ve düo şarkılar 21.15 Konuşma 21.30 Ses ve tel birliği korosu 22.15 Sving.

Telgraf, Telefon ve Ajans Haberleri

Eden Mısıra Geldi

(Başı 1 incide) ★

manda Pasifikle alâkadar her devlet için de faydalıdır. Bu harpte Japonya bizimle müttefik olmayıp mihver devletleri ile ittifak akdetmişlerdir. Bu vaziyetin, geçen harpte olduğu gibi, Avustralyayı sakin bir Pasifik denizinde mülemmen bir surette yaşatacağını iddia etmek gülünç olur.

Singapurdaki Avustralya askerlerinden bahseden Menzies şunları söylemiştir:

Açık olarak beyan etmek isterim ki, biz hiçbir tecavüz politikası takip etmiyoruz. Sadece ihtiyatkâr bir siyaset takip ediyoruz. Bu siyaset, 1914 te mevcut olmıyan tehlikelerin 1941 de Pasifik denizinde belirmesi üzerine kendi müdafaamızı hazırlamak gayesini istihdaf etmektedir. Bu sözlerimin tahrik edici bir beyanat teşkil etmediğine kanaim. Sulhün muhafaza edileceğini ümit ediyoruz. Fakat uzak olduğumuz için kendimizi müdafaa etmiyeceğimiz veya buna muktedir olmadığımız zannedilmemelidir.

İmparatorluğu teşkil eden bütün memleketlerin kendilerine terettüp eden rolü oynıyacaklarını söyliyen Avustralya Başvekili şöyle demiştir:

İlk vazifemiz, en mühim harbi kazanmaktır. Avustralya ve bütün İngiliz dominyonları namına, İngiliz milletine yalnız olmadığını söylemek isterim. Biz bir aile teşkil ediyoruz. Dünyada düşmanlarımız oldukça bu ailenin her ferdi ne yapmak lâzım geldiğini mükemmelen bilir ve bu hal düşmanlarımız ortadan kalkıncıya kadar böyle devam edecektir. İngiliz milleti, geçirmekte olduğu imtihanın en müşkül anında bile yalnız kaldığını zannetmemelidir. Nemiz varsa mücadeleye atıyoruz.

Menzies, belki Amerikayı da ziyaret edeceğini söylemiştir.

Berat ve Tepedelen Şiddetle Bombalandı

Kahire, 21 (A.A.) — İngiliz hava kuvvetleri umumî karargâhının tebliği:

İngiliz hava kuvvetleri, yeniden Arnavutluk arazisi üzerinde çok büyük faaliyette bulunmuştur. Berat üzerine bilhassa şiddetli bir hücum yapılmıştır. Burada kışlalar büyük hasara uğratılmış, bir miktar yangın çıkarılmış ve infilâklar kaydolunmuştur. Tepedelen'de muhtelif depolara ve askerî tahaşşütlere muvaffakiyetli hücumlar yapılmış, bir çok hasar vukua getirilmiş ve kargaşalık çıkarılmıştır. Bombardıman tayyarelerimize, bu hücumlar esnasında avcı tayyarelerimiz refakat etmiş ve düşmanla yapılan hava muharebesinde, bizden hiç bir kayıp kaydedilmeden, düşmanın yedi avcı tayyaresi düşürülmüş, ayrıca bir çok düşman tayyaresi de büyük hasara uğratılmıştır.

Şarki İtalyan Afrikasında, muhtelif cephelerde kıtalarımıza daimî müzaherette bulunulmuştur. Musavva'da yerde bir miktar düşman tayyaresi hasara uğratılmış ve büyük bir petrol deposu yakılmıştır.

Basın Birliği Azalarına

Mıntaka Reisliğinden:

Yıllık balomuzun bu akşam Taksimde Şehir Gazinosunda verilmekte olduğunu birer mektupla birlik azalarına hatırlatmış, refikalarile birlikte hazır bulunmalarını rica etmiştik. Adreslerindeki değişiklik yüzünden mektuplarımızı alamaması muhtemel olan arkadaşlarımızı da bu satırlarla haberdar ediyoruz.

Şaşmayan Ölçüler

(Başı 1 incide) —

haricî tehlike karşısında Balkanlarda bugün peyda olan tesanüt, yarınki bir Balkan birliğinin sağlam bir temeli olabilir.

Gerek bu meselede ve gerek diğer meselelerde görüşlerimizin berraklığını korumak ve her türlü vehimlerden ve tereddütlerden uzak kalmak için iki şaşmaz ölçü vardır:

Birincisi şudur: Bu müşkül zamanlarda mukadderatımızı idare mesuliyetini üzerine alan tecrübeli ve temkinli rehberler, en isabetli yolda sükûnetle, metanetle ve cesaretle yürümek kudretine sahip olduklarını isbat etmişlerdir. Kendilerine bugün için ve yarın için de tam kredi açabiliriz.

İkincisi de şudur: Dünyada asayiş ve emniyet kuruluncıya kadar Mehmetçik her dakika vazife başında kalacaktır.

Ahmet Emin YALMAN

Bingazi Cenubundaki Muharebede Alınan Zırhlı Arabalar

Tam 107 Araba

Eritrede Bir Ayda 1 General, 47 Subay 6274 Erbaş ve Er Esir Edilmiş

Kahire, 21 (A.A.) — İngiliz umumi karargâhının tebliği:

Libyada, Bingazinin cenubundaki muharebede 107 İtalyan orta büyüklükte muharebe arabası iğtinam edilmiş ve yahut tahrip edilmiştir. Bu muharebenin vukua geldiği geniş sahada iğtinam olunan diğer harp malzemesinin sayılması devam etmektedir.

Eritrede, 20 kânunusani ile 20 şubat arasında, bir liva kumandanı generalle birlikte 47 İtalyan subayı, 698 İtalyan erbaş ve eri ve 5576 İtalyan müstemleke askeri esir edilmiştir. Bundan başka Mavi Nil, yukarı Nil ve Gocam mıntakalarında da bir çok esirler alınmıştır.

★

Londra, 21 (A.A.) Reuter:

Londra askeri mahfillerinde, bugün Bingazideki vaziyet «enteresan bir vaziyet» olarak tavsif edilmektedir. Alman tayyareleri tarafından hergün yapılan hücumlar hakkında şu cihet tahmin olunabilir ki, İtalyanlar, bizzat kendi vatandaşlarını kolayca bombardımana kalkamazlar. Fakat Almanları bombardımanları icradan menedecek kadar otoriteyi de haiz bulunmamaktadırlar.

«Afrikadaki Mussolini İmparatorluğu Sona Eriyor»

Londra, 21 (A.A.) — Daily Mail gazetesinin hususi muhabirine göre, Eritrede harekât sahnesinde bulunan askeri mütehassıslar şefi, Afrikadaki Mussolini imparatorluğunun sona ermek üzere bulunduğu fikrindedirler. Habeşistanda. Somalide ve Eritrede İtalyanlar her noktada çekiliyorlar. Aşağı Habeşistanda bulunan bütün İtalyanların yakında merkez yaylalarına çekilmesi beklenmektedir. Bazı mütehassıslar daha ileri giderek mukavemeti Eritrede toplu bir halde yapmak için İtalyanlardan çok yakında merkezi Habeşistanı da terketmeleri ihtimali mevcut olduğunu söylemektedirler.

Habeş vatanperverlerine gelince, bunlar o kadar kuvvelenmişlerdir ki, şehirlerin haricine çıkmak İtalyanlar için bir tehlike teşkil etmektedir.

Fransız Somalisindeki Cibutiye gelen mülteciler Adisababanın hemen civarında bulunan Habeş vatanperverlerinin 10 - 15 bin kişi kadar olduklarını söylemişlerdir. Bu mültecilere göre, İtalyanların kısmi ve mevzii bir mütareke talebinde bulunarak İtalyan kolonilerinin ve ailelerinin hayatlarını kurtarmak için bunları tahlis etmek istemeleri ihtimal dahilindedir.

Doğu Afrikada

Londra, 21 (A.A.) — Reuter ajansının doğu Afrikası orduları nezdindeki muhabiri bildiriyor:

Kisma'ya 15 kilometre mesafede Juba ırmağının ağzında kâin mühim İtalyan hava meydanı ile karakolunun cuma günü cenup Afrikası piyade kuvvetleri tarafından zaptı üzerine, düşman şimdi Juba ırmağı bölgesinden bilkuvve tardedilmiş bulunmaktadır. Doğu Afrikası imparatorluk ordusunun başkumandanı general Cunningham Jubaland harekâtının bidayetinde aşağıdaki emri yevmiyi neşretmişti:

Daha şimaldeki imparatorluk kuvvetlerinin zaferi bizi doğu Afrikasında iftihar ve sevince boğdu. Hiç şüphesiz bunu takip eden devrede bizi gıptaya boğmuş ve biz de bu kıtaları taklit etmek için hararetli bir arzu uyandırmıştır. İşte fırsat zuhur etmiştir. Bu ordunun cesaret ve kudreti daha az değildir. Buna kani olarak harekâta iştirak edecek cenup Afrikası kıtalarile batı Afrikası kıtalarına muvaffakıyetler temenni ederim.

Macaristandaki Ticaret Heyetimiz

Ankara, 21 (Telefonla) — Şehrimize gelen haberlere göre, Macaristanda bulunan ticaret heyetimizle, Macar makamları arasında devam eden müzakereler son safhaya girmiş bulunmaktadır. Bu ticaret müzakeresinin bugünlerde imza edileceği tahmin olunmaktadır. Heyetimiz bu ayın sonunda memleketimize dönecektir.

Hava Gene Değişti

(Başı 1 incide) **

teessüsü hakkındaki fikrimi bildirdim. Hiçbir millete dolaşan şayialarda iddia edildiği veçhile dünya barışının tekrar tesisi maksadile bir Japon tavassutunu tazammun eden hiçbir mesaj göndermedim.

Franko Yapmayınca

Londra, 21 (A.A.) — Nevs Chronicle gazetesinin Lizbon muhabiri yazıyor:

Japonyanın tavassut teklifi, geçenlerde Franko ile Mussolini arasında yapılan görüşmenin âlenen meydana konulan ilk neticesidir. Bu görüşme, esnasında Frankoya mihverin sulh taarruzunda mutavassıt rolünü oynaması teklif edilmiş olduğu rivayet edilmiştir. Filhakika sulh taarruzu yapılmış ise de başka bir membadan yapılmıştır. Çünkü mumaileyhin büyük Britanya ve Mareşal Peten ile çok iyi münasebetleri vardır.

Japonyanın Berlin ve Romanın muvafakatlerini almadan harekete geçmemiş olduğu muhakkaktır. Bu teşebbüs için Japonyanın intihap edilmiş olması, Frankonun kendisine teklif olunan rolü kabulden imtina etmiş olduğuna delil addedilmektedir.

Muhtıranın Metni Neşredilmiyecek

Tokyo, 21 (A.A.) — (D. N. B.): Yabancı gazeteciler toplantısında beyanatta bulunan Hariciye mümessili Işi, Matsuoka'nın Londraya gönderdiği muhtıranın metnini bildirmekten imtina etmiş, bu metnin neşredilmiyeceğini bildirmiştir.

Berline Göre Resmî Bir Barış Teklifi Bahis Mevzuu Değildir

Berlin, 21 (A.A.) — Hariciye Nezareti namına beyanatta bulunmıya memur edilen bir zat, Japonyanın İngiltereye yaptığı tavassut teklifi hakkında çok müphem bir cevap vermiştir.

Hariciyenin sözcüsü bu tavassut teklifini tekzip etmeksizin şöyle demiştir:

Işi, Japonyanın barış arzusunu kayıt ve işaret etmek istemişse de Matsuoka'nın resmî bir barış teklifi bahis mevzuu değildir.

"Sevim Sfend"

(Başı 1 incide ××

gösterdiği gün bugündür.

Bilâhare Pehlevî adı ile bir hanedan tesis edecek olan, Şahinşah Rıza Şah Pehlevî unvanı ile İran tahtına çıkıp muasır medeniyetin bir büyük mürşidi ve Asyadan geriliği koğmağa and içmiş bir büyük ihtilâlci olarak dünya tarihinde mümtaz ve şerefli bir mevki tutacak olan Serdarı Sipeh, milletini bu saadete 1299 (*) yılında ulaştırmıştı. Bugün İran takvimi ile dünya 1319 uncu yılını idrak etmiş bulunmaktadır. Demek ki İranda bugün «Sevim Sfend» in tam yirminci yıldönümü kutlulanmaktadır.

Yirmi yıl...

Bu yirmi yılın hergününü İran milleti, serdarı Sipehe itimat etmiş olmakla, 1299 da ne doğru bir harekette bulunmuş olduğunu ispat için medeniyet dünyasına bir vesika olarak gösterebilir.

Sevim Sfend ferdî ihtirasları tatmin için yapılmış bir basit hükûmet darbesi değildir. Sevim Sfend, iktidar mevkiini elde edip kendilerine müreffeh bir hayat temin etmek, yahut devlet kudretini ele alıp spekülâsyonlar yapmak, zenginleşmek hevesine tutulmuş bir kaç muhteris komitacının macerası değildir. Sevim Sfend bütün bir milletin istiklâl ve ileri medeniyet bayrağını kaldırıp bu bayrağı zafere ulaştırmak kudretine malik bir oğlunu başbuğ olarak kabul ettiği ve her şeyi göze alıp arkasına takıldığı ve kapalı gözle her emrine itaat etmek kararını verdiği gündür.

Kardeş ve müttefik İranı Sevim Sfend'in 20 inci yıldönümünde tebrik edenlerin başında elbette biz varız. Biz ki İranın her felâketini kendi felâketimiz saymışızdır; elbette bu İranın her sevincini kendi sevincimiz sayarız. Bugün Hazer'den Hind denizine ve Hindistan hudutlarına kadar uzanan geniş ülkede çalkanan «zindebaâât!» nidaları elbette ki gelip Türk hudutlarında dayanıp kalmaz, bu nidaları biz şark hudutlarımızdan alır, en az Egeye ve Meriç boylarına kadar ulaştırırız. «Yaşasın Şahinşah!» diyerek...

Âlâ Hazreti Hümayun Majeste Rıza Şah Pehleviye, İranın bu muhteşem tarihi gününü vesile sayarak uzun ömürler temenni ederiz.

Nizameddin Nazif

(*) İran takvimi.

Birkaç Satırla Mühim Haberler

*Nevyork, 21 — Vichy'den buraya gelen haberlere göre, Amiral Darlanın Pariste yaptığı müzakereler, beklenen neticeyi vermemiştir. Filhakika Fransız'- Alman münasebetlerinin yeniden normal bir şekilde tesisi isteniliyordu. Bu olmamıştır.

* Londra, 21 — Reuter ajansının Habeşistandaki hususi muhabiri yazıyor: Habeş imparatorunun muntazam kuvvetleri cenubi Afrika subaylarının kumandası altında olarak ilk hareketlerini Dangladaki müstahkem mevziine karşı yapmışlar ve ilk defa olarak ateş hattına burada girmişlerdir. Gojjam vilâyeti kumandanı İtalyan Albayı Terelli, Habeş vatanperverlerinin isyan hareketine artık hâkim olamadığını itiraf etmiye mecbur kalmıştır.

* Vaşington, 21 — Amerika tayyare fabrikalarının genişletilmesi ve orduya munzam 15 bin tayyare yapılması için Roosevelt'in parlâmentodan iki milyar 500 milyon dolar tahsisat istemesi bekleniyor.

* Vaşington, 21 — Roosevelt'in hususi mümessili olarak âhiren bir ay kadar İngilterede ikamet etmiş olan B. Hopkins imalâtı teşkilâtlandırmıya memur yeni heyetin azalığına tayin edilmiştir.

* Londra, 21 — Sovyetler Birliğinin Londra büyük elçisi Maiski, dün Hariciye Müsteşarı Butler ile bir görüşmede bulunmuştur. İki diplomat, bu görüşmelerinde, son Japon tavassut teklifi de dahil olduğu halde Japonyanın yapmakta bulunduğu faaliyeti bahis mevzuu etmişlerdir.

Londra, 21 — Singapurda büyük bir hava ve deniz üssü tesisi projesi tahakkuk etmiye başladığı andan itibaren bu şehir Avustralya, Yeni Zelanda ve dünyanın bu kısmındaki diğer İngiliz topraklarının başlıca müdafaa kalesi addedilmeğe başlanmıştır.

* Vaşington, 21 — İngiltere büyük elçiliği, Birleşik Amerikanın Şark sahillerinde hava tarikile Uzak Şarka tayyareler göndermekte olduğunu bu akşam bildirmiştir. Elçilik bu hususta fazla tafsilât vermemiştir.

* Sydney, 21 — Mebusan meclisinde bütün partiler azası, Villkie'nin Avustralyayı ziyarete davet edilmesi teklifini tasvip eylemektedir.

* Melbourne, 21 — Her biri 10 bin ton hacminde bazı gemiler inşası için ve ilk taksit olmak üzere altı milyon sterlin tahsis edildiği dün bildirilmiştir. (A.A.)

Yunanlılar, Mühim Mevziler İşgal Ettiler

Atina, 21 (A.A.) — Dün akşam neşredilen 117 numaralı resmî tebliğ:

Kuvvetli düşman mevzileri işgal ettik ve 200 esir aldık. Esirler arasında subaylar da vardır. Bir otomatik silâh ve mebzul miktarda malzeme elimize geçmiştir.

Savaş tayyarelerimiz askeri ehemmiyette hedefleri muvaffakiyetle bombardıman etmişlerdir. Hava muharebeleri esnasında 5 düşman tayyaresi düşürdük. Tayyarelerimizden biri bir dost memleket arazisine mecburî iniş yapmışsa da mürettebatı kurtulmuştur.

Ahmakça Masallar

(Başı 1 incide) +

tikleri taahhütleri yerine getirmek için her ne olursa olsun hazır bulunduğunu bildirmişlerdir. Alman tehdidi sarahat peyda ettikten ve Bulgar emellerini tatmin etmek teşebbüsüne giriştikten sonra matbuat ta buna işaret etmektedir.

✶

Londra, 21 (A.A.) — Reuter'in diplomatik muharriri yazıyor:

İngiliz aksülâmelinin ne olduğunu keşfetmek için, Almanlar, bir çok Balkan şayiaları çıkarmakta devam ediyorlar. Herhangi bir resmî İngiliz tefsiri elde edebilmek için Almanların en son yaptıkları gayretleri, Belgraddan aşağıdaki iki hayat mahsulü haberi yaymak olmuştur. Bu haberler şudur:

1 — İki yüz bin İngiliz askeri, Yunanistana doğru yola çıkmış bulunmaktadır.

2 — İngiliz kıtaları, daha şimdiden Limniye ihraç edilmiştir.

Londra salâhiyettar mahfillerinde şu beyanatta bulunulmaktadır:

Eğer Almanlar bu gibi ahmakça masallar yayarak İngilteredeki salâhiyettar mahfillerden haberler elde edeceklerini sanıyorlarsa, çok aldanıyorlar.

Hatırlardadır ki, ayni hedefle, Almanlar, bundan bir kaç zaman evvel, Belgraddan, İngiliz kıtalarının Adriyatikte ortalarda Agosts'a ihraç edildiği hakkında bittâbi asılsız diğer bir haber yaymışlardı.

VATAN

Yeni Tefrika ve Yazılarımız

26 Şubat Çarşamba Gününden Başlıyarak (VATAN) Gazetesinde İki Yeni Tefrika, Yeni Bir Sütun, Diğer Yeni Yazılar Başlıyor:

Bunlardan Bazıları Şunlardır:

Günün Sesi...

Reşat Nuri Güntekinin Bir Sütunu

26 Şubattan başlıyarak kıymetli üstad Reşat Nuri Güntekin bu unvanla Vatan'da kendine mahsus bir sütun açacaktır. Reşat Nuri Güntekin bu sütunda Günün Sesi'ni, güzel üslûbu ile, geniş ve zarif görüşile aksettirecektir.

★

Trablusgarp Hatıralarım...

Yazan: ***Nuri Paşa***

Enver Paşanın kardeşi Nuri (Paşa) nın umumi harp zamanında Mısırın garbinde kurduğu cephe umumi harp tarihinin en meraklı bir hikâyesidir. Nuri Paşanın gerek buna ve gerek Trablus Garp harbinde Afrikaya gidişine ait hatıraları 26 Şubatta tefrika halinde (VATAN) da neşredilmeğe başlanacaktır

★

Paris Cehenneminden Nasıl Kurtuldum?

Yazan: ***Rabia Tevfik***

Yirmi sene evvel bir parasız Avrupaya giden, Pariste elli, altmış işçi çalıştırarak terzihaneler kuran, Paris moda hayatında mühim roller oynıyan bir Türk Bayanının kendi hayatı hakkında yazdığı hakiki roman ve son hâdiseler üzerine Paris cehenneminden kaçışının meraklı hikâyesi.

★

İskender Fahreddin'in Riyaseti Altında

ÇOCUK SAYFASI

★

Rabia Tevfik, Rezzan Yalman, ve Şehriban Taylan'ın İdare Edeceği

KADIN ve EV SÜTUNU

★

Mahmut BALER'in

BAL KÖŞESİ

Aka Gündüz, Nizamettin Nazif, Cemal Bardakcı, Nusret Köymen, Şevki Yazman (Askerlik İşleri), Eski Bahriye Müsteşarı Hüsamettin Ülsel (Donanma ve Denizcilik) ve Diğer Kıymetli Muharrirlerin Devamlı Yazıları

Taksim KRİSTAL Salonunda

BİR TARİH CANLANIYOR....

Üstad Bestekâr MUHLİS SABAHADDİN'in şaheseri olan

KEREM İLE ASLÎ

30 kişilik muazzam revü, bu akşamdan itibaren her akşam sahnemizde göreceksiniz. Memleketin kıymetli okuyucusu

Bayan *MUALLÂ* ve *Arkadaşları*

Ayrıca: 15 kişilik muhteşem saz heyeti. Her pazar saat 16 dan 18,30 a kadar BÜYÜK REVÜ ve SAZ HEYETİ ile BÜYÜK MATİNE. Fiyatlarda zam yoktur. Masalarınızı evveden kapatınız. Tel: 40099.

Askerlik İşleri

İhtiyatların Yoklamalarına Başlanıyor

Yerli Eminönü Askerlik Ş. den:

312 ilâ 332 doğumlu ihtiyat eratın yoklama günleri aşağıya çıkarılmıştır.

Alâkadarların ilân olunan günlerde saat 9 dan 12 ye kadar yoklamaları için nüfus hüviyet cüzdanı, ikametgâh kâğıdı, bir fotoğraf ile şubeye müracaatları.

312 Doğ. 24, 25, 26 Şubat 941
313 Doğ. 3, 4, 5 Mart 941
314 Doğ. 6, 10, 11 Mart 941
315 Doğ. 12, 13, 17 Mar 941
316 Doğ. 18, 19, 20 Mart 941
317 Doğ. 24, 25, 26 Mart 941
318 Doğ. 27, 28, 31 Mart 941
319 Doğ. 1, 2, 3, Nisan 941
320 Doğ. 4, 7, 8 Nisan 941
321 Doğ. 9, 10, 11 Nisan 941
322 Doğ. 14, 15, 16 Nisan 941
323 Doğ. 17, 18, 21 Nisan 941
324 Doğ. 24, 25, 26 Nisan 941
325 Doğ. 29, 30, 2 Mayıs 941
326 Doğ. 5, 6, 7 Mayıs 941
327 Doğ. 8, 9, 12 Mayıs 941
328 Doğ. 13, 14, 15 Mayıs 941
329 Doğ. 16, 20, 21 Mayıs 941
330 Doğ. 22, 23, 26 Mayıs 941
331 Doğ. 27, 28, 29 Mayıs 941
332 Doğ. 30, 2, 3 Haziran 941

★

Kartal Askerlik Şubesinden:

Şubemizde kayıtlı ve tütün ikramiyesi alan malûl subay ve eratla şehit yetimlerinin senelik yoklamaları yapılacağından hüviyet cüzdanı resmî senedi ve tütün ikramiye tevzi cüzdanı malûller raporları ile birlikte 1 mart 941 tarihinden 30 mart 941 tarihine kadar dörder adet fotografla her gün öğleden sonra saat 14 den 17 ye kadar şubeye müracaat etmeleri ilân olunur.

★

Beşiktaş As. Şubesinden:

Şubemizde kayıtlı 1312 doğumlu piyade asteğmeni Hasan oğ. İsmail Soyer (13299) in şubemize müracaatı. Etmediği takdirde hakkında 1076 sayılı kanunun maddeyi mahsusasına göre hareket edileceği ilân olunur.

Yeni Neşriyat:

SERVETİ FÜNUN — Bu kıymetli mecmuanın 2322 inci sayısı çıkmıştır. Şiir ve sanat, hikâyeler ve resimlerle birlikte bir Aktüalite mecmuası sayılabilir.

ŞARK
Sigorta Anonim Şirketi
İSTANBUL

«ŞARK» Sigorta Anonim Şirketinin alelâde umumî heyeti 25 mart 1941 tarihine müsadif salı günü saat on birde şirketin Galatada, Şark hanında üçüncü kattaki merkezinde toplanacağından sayın hissedarlarımız toplantıya davet olunur.

MÜZAKERAT RUZNAMESİ:

1 — İdare Meclisi ve murakıp raporlarının okunması,

2 — 1930 hesap senesine ait bilânço ve kâr ve zarar hesabının tasdiki,

3 — Geçen hesap devresi içinde icrayı vazife eden idare meclisi üyelerinin ibrası,

4 — 1940 senesi kazancına ait tekliflerin tetkik ve tasdiki,

5 — 1940 hesap devresi için idare meclisi üyelerinin huzur haklarile murakıplara verilecek ücretin tesbiti,

6 — 1941 hesap devresi için idare meclisi üyelerile murakıbın seçilmesi.

7 — Şirketle muamele icrası hususunda idare meclisi üyelerile direktörlere salâhiyet verilmesi.

İhtar: — Şirketin esas mukavelenamesinin 29 uncu ve 31 inci maddeleri gereğince umumî heyet toplantısına iştirak edebilmek için en az 30 hisse senedine malik hissedarların bilesale veya vilvekâle hâmil oldukları senetleri toplantı tarihinden en oz on gün evvel şirket veznesine veya İstanbuldaki bankalardan birine vermeleri muktazidir.

İDARE MECLİSİ

İstanbul 21 Şubat 194.

İktısat Vekâleti
Maadin Umum Müdürlüğünden:

İzmir vilâyetinin merkez kazasına bağlı Cumaovası nahiyesinin Sandı köyünde şimalen: Çamurdere tepesindeki beton sütundan Çakallar tepesindeki beton sütuna hattı müstakim, şarkan: Çakallar tepesindeki beton sütundan Murtad köprüsüne hattı müstakim, cenuben: Murtad köprüsünden başlayıp Seyitali tepesindeki beton sütundan ve Sandı köprüsünden geçerek Cırıkoğlu tepesindeki beton sütuna hattı münkesir, garben: Cırıkoğlu tepesindeki beton sütundan hudut başlangıcı olan Çamurdere tepesindeki beton sütuna hattı müstakim ile çevrili ve 810 hektardan ibaret arazide Profesör MUSTAFA HAKKI NALÇACI tarafından 15.10.1935 tarihli ve 1/2 numaralı ruhsatnameye müsteniden bittaharri meydana çıkarılan linyit madeni 99 yıl müddetle mumaileyh uhdesine ihale olunacağından maadin nizamnamesinin 36 ve 37 inci maddeleri mucibince bu ihaleye itirazı olanların 6.2.941 tarihinden itibaren iki ay içinde Ankarada İktısat Vekâletine ve mahallinde vilâyet makamına istida ile müracaat eylemeleri ilân olunur.

Devlet Denizyolları İlânları
Mudanya Tarifesi

22 şubat cumartesi gününden itibaren Mudanya hattına eski tarife ile ve yeni vapurlarla her gün posta yapılacaktır. (1351)

İstanbul Komutanlığı Satınalma Komisyonundan

Selimiye civarında bulunan askeri bir bina pazarlıkla 24.2.941 günü saat 10,30 da tamir ettirilecektir. Keşif bedeli 247 lira 50 kuruş, kati teminatı 37 lira 13 kuruştur. Şartnamesi her gün komisyonda görülebilir. İsteklilerin belli gün ve saatte Fındıklıda komutanlık satın alma komisyonuna gelmeleri, (1211)

★

Askeri ihtiyaç için 26.2.941 günü saat 11 de pazarlıkla 10 ton ince makine yağı satın alınacaktır. Muhammen bedeli 4500 lira kati teminatı 675 liradır. Şartnamesi her gün komisyonda görülebilir. İsteklilerin belli gün ve saatte Fındıklıda komutanlık satın alma komisyonuna gelmeleri, (1212)

★

Merkez komutanlığı binası dahilindeki ceza evi binasının tamiri 24.2.941 günü saat 11 de açık eksiltme ile ihale edilecektir. Keşif bedeli 5439 lira 75 kuruş olup ilk teminatı 407 lira 98 kuruştur. Şartnamesi her gün komisyonda görülebilir. İsteklilerin belli gün ve saatte kanuni vesikaları ile birlikte Fındıklıda komutanlık satın alma komisyonuna gelmeleri, (924)

Askerî Fabrikalar Satınalma Komisyonu İlânları

Nümunesine göre 200 - 300 Ton Yerli Linters Pamuğu Alınacaktır

Tahmin edilen bedeli «82500» lira olan 200 - 300 ton numunesine göre yerli linters pamuğu 28 şubat 941 cuma günü saat 15 te Ankarada Askerî fabrikalar satın alma komisyonunca pazarlıkla ihale edilecektir. İlk teminatı 5375 lira olup şartnamesi 413 kuruş mukabilinde komisyondan verilir. İsteklilerin 2490 sayılı kanunun 2 ve 3 cü maddelerindeki vesaiki hâmil ve bu işle alâkadar tüccardan olduklarına dair Ticaret odası vesikasile mezkûr gün ve saatte komisyonda bulunmaları. «1319»

★

3284 sayılı kanun mucibince 2240 ton demir hurdası mahreç istasyonlarında vagon dahilinde teslim şartile beher tonu 17,5 liradan satın almacaktır. Şartname parasızdır. İsteklilerin teklif edecekleri hurda miktarı 15 tondan aşağı olmamak üzere yapılacak tekliflerin teklif edilen miktar üzerinden yüzde 7,5 teminatı ile birlikte 1 mart 941 tarihine kadar Ankarada Askerî Fabrikalar satın alma komisyonuna müracaatları. «1320»

Deniz Levazım Satınalma Komisyonu İlânları

	Tahmin bedeli Lira	Teminatı Lira Kr.
20.000 Kilo süt	3200	240.00
10,000 Kilo yoğurt	2125	159,38
		399,38

1 — 17 şubat 941 tarihindeki kapalı zarf eksiltmesine talip çıkmamasından yukarda cins, miktar, tahmin bedellerile ilk teminatları yazılı süt ve yoğurdun 24 şubat 941 pazartesi günü saat 14 te pazarlıkla eksiltmeleri yapılacaktır.

2 — Şartnamesini görmek istiyenlerin her gün ve pazarlığa iştirak edeceklerin de belli gün ve saatte Kasımpaşada bulunan komisyona müracaatları. (1322)

★

1 — Mevcut evsafı mucibince tahmin edilen bedeli 14000 lira olan 35 ton arap sabununun 25.2.941 salı günü saat 15 te Kasımpaşada Deniz Levazım satın alma komisyonunda pazarlıkla eksiltmesi yapılacaktır.

2 — İlk teminatı 1050 lira olup şartnamesi her gün iş saati dahilinde mezkûr komisyondan bedelsiz olmabilir.

3 — İsteklilerin 2490 sayılı kanunun istediği vesaikle birlikte adı geçen komisyona müracaatları ilân olunur. (1323)

İnhisarlar İdaresi İlânları

1 — Evvelce akreditifi müteahhit firmaya ait olmak üzere alınacağı ilân edilmiş olan «1.000.000» adet tuz çuvalı için akreditifi idaremiz tarafından açtırılmak üzere de teklif verilebileceği ve bu teklifin 24 Şubat 941 pazartesi günü saat tam 11 de inikat edecek komisyona verilmesi ilân olunur. (1312)

ŞEHİR TİYATROSU TEMSİLLERİ

TEPEBAŞINDA — DRAM KISMI — BU AKŞAM Saat 20,30 da — MEŞALELER

İSTİKLÂL CADDESİNDE — KOMEDİ KISMI — Bugün saat 14 te Çocuk oyunu — Akşam 20,30 da — KİRALIK ODALAR

Her gün gişede çocuk temsilleri için bilet verilir.

Beyazıt, Lâleli, Aksaray, Şehremini ve Topkapıya otobüs temin olundu.

BURSA DOKUMACILIK ve TRİKOTAJ Türk Anonim Şirketi
"İPEKİŞ,,

İDARE MECLİSİNDEN:

Fevkalâde Toplantı Davetnamesi

Şirketimiz hissedarlar heyeti umumiyesi 3 Mart 1941 tarihine tesadüf eden pazartesi günü saat 16 da İstanbulda Yeni Postahane caddesinde 47 numaradaki Şirket Merkezinde fevkalâde olarak içtima edeceğinden mezkûr gün ve saatte Şirketimiz hissedarlarının içtima mahallinde hazır bulunmaları rica olunur.

MÜZAKERAT RUZNAMESİ:

30 K. Evvel 1940 tarihinde sureti fevkalâdede inikad eden Şirketimiz hissedaran heyeti umumiyesi tarafından Ankara Mensucat Fabrikası Türk Anonim Şirketi «YÜNİŞ» in Şirketimize zam ve ilhakı suretile birleşmesi hakkında verilen kararın şekli tatbiki ve inta hususunda müzakerede bulunmak ve karar vermek.

İDARE MECLİSİ

Türkiye Cumhuriyeti

Ziraat Bankası

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası
Şube ve ajans adedi: 265.
Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri.
Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 adet	1,000	liralık	4,000 lira	100 adet	50	liralık	5,000 lira
4 »	500	»	2,000 »	120 »	40	»	4,800 »
4 »	250	»	1,000 »	160 »	20	»	3,200 »
40 »	160	»	4,000 »				

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa, 1 eylûl, 1 birincikânun, 1 mart ve 1 haziran tarihlerinde çekilecektir.

Eskişehir
Şeker Fabrikası Müdürlüğünden:

Frezeci, tornacı, tesviyeci ve dökümcü ustaları alınacaktır. Fiilî askerlik hizmetini yapmış olan taliplerden İstanbulda bulunanlar vesaiklerile birlikte Bahçekapı Taş Handa üçüncü katta İstanbul Büromuza ve taşradakiler doğruca Eskişehir Şeker Fabrikasına müracaat edebilirler. Yapılacak imtihan neticesine göre 2,5 liradan 5,— liraya kadar yevmiye verilecektir.

Denizyolları İşletmesi Kooperatif Şirketi İdare Meclisinden:

Şirketimiz Umumî heyeti 10 mart 1941 tarihine müsadif pazartesi günü saat 10 da Tophanede Devlet Denizyolları Kılavuzluk servisinin bulunduğu eski yolcu salonunda senelik âdî toplantısını yapacağından ortakların mezkûr gün ve satte hazır bulunmaları rica olunur.

MÜZAKERE OLUNACAK MEVAD:

1 — İdare Meclisi raporunun kıraati,
2 — Murakıplar raporunun kıraati,
3 — 1940 senesi bilânço ve kârü zarar hesabının tetkik ve tasdiki ile idare meclisi azalarının ibrası,
4 — Müddeti hitam bulan idare meclisi azalarile yedek azanın yeniden intihabı,
5 — Müddeti hitam bulan şirket murakıplarının yeniden intihabı
6 — Murakıplara verilecek ücret miktarının tayini,

Erkek Daktilo Alınacak

Zonguldakta takdiri kıymet mümessilliğinde çalışmak ve imtihanda gösterecekleri muvaffakıyete göre 80 - 120 lira maaş verilmek üzere dört erkek daktilo alınacaktır. Harcırah ve ibateleri mezkûr mümessillikçe temin edilecektir. Taliplerin 24 şubat 941 pazartesi günü saat 10 da Galatada yeni yolcu salonunun üçüncü katında,

EREGLİ KÖMÜRLERİ İŞLETMESİ İHRAKİYE VE KOK servisine müracaatla imtihanda hazır bulunmaları ilân olunur.

1 — Nüfus tezkeresi
2 — Hizmet bonservisleri. (1318)

Devlet Demiryolları İlânları

Muhammen bedeli (5600) lira olan 7000 Kg. haşarat öldürücü maddeyi (5.3.941) Çarşamba günü saat (15) on beşte Haydarpaşada Gar binası dahilindeki komisyon tarafından kapalı zarf usulü ile satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin (420) liralık muvakkat teminat kanunun tayin ettiği vesikalarla tekliflerini muhtevi zarflarını ayni gün saat (14) on dörde kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Bu işe ait şartnameler komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (1058)

VATAN Gazetesi İLÂN FİYATLARI

	Kuruş
Başlık maktu olarak	750
1 inci Sayfa Santimi	500
2 » » »	350
3 » » »	300
4 » » »	100
5 » » »	75
6 » » »	50

Abone Ücreti

Türkiye dahilinde:

Senelik	6 aylık	3 aylık	Aylık
1400	750	400	150 Kr.

Hariç memleketler:

Senelik	6 aylık	3 aylık	Aylık
2700	1410	800 Kr.	yoktur

İstanbul Belediyesi İlânları

Keşif bedeli	İlk teminatı	
6287,10	471,53	Kadıköy Kurbağalıderenin tathiri işi
1552,16	116,41	Kabataş vapur iskeesi karşısında yaptırılacak tahtezzemin pisvarlar inşaatı.

Keşif bedelleri ile ilk teminat miktarları yukarda yazılı işler ayrı ayrı açık eksiltmeye konulmuştur. Şartnameleri Zabıt ve Muamelât müdürlüğü kaleminde görülebilir.

İhale 3.3.941 Pazartesi günü saat 14 de Daimî Encümende yapılacaktır. Taliplerin ilk teminat makbuz veya mektupları, ihale tarihinden 8 gün evvel Belediye Fen işleri müdürlüğüne müracaatla alacakları fenni ehliyet ve 941 yılına ait ticaret odası vesikalarile ihale günü muayyen saatte Daimî Encümende bulunmaları. (1114)

Sahibi ve Neşriyat Müdürü: AHMET EMİN YALMAN

Basıldığı Yer: VATAN MATBAASI